

# ἩΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δέκατος τρίτος

Συνδρομὴ ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ τὸν ἰστανόκερον ἰσχύτου ἔτους καὶ εἰς ἑτησίαι: — Γραφεῖον τῆς Διαβύσσου: Ὁδὸς Σταδίου, 6

21 Φεβρουαρίου 1882

Νέα ὑπόθεσις περὶ τῆς φύσεως τῶν

## ἩΛΙΑΚΩΝ ΚΗΛΙΔΩΝ

Αἱ γινώμαι περὶ τῆς φύσεως τῶν ἡλιακῶν κηλίδων εἰσὶ λίαν διάφοροι καὶ ἀντιφατικά. Οὕτως ὁ Secchi ὑπέθεσεν ὅτι προέρχονται ἐκ βόθρων διεσπασμένων ἐπὶ τῆς ἡλιακῆς σφαίρας, πεπληρωμένων μεταλλικῶν ἀτμῶν, ὁ Weber καὶ ὁ Kirchhof ἐθεώρησαν αὐτὰς νέφη καπνοῦ προερχόμενα ἐκ τῶν καλουμένων ἡλιακῶν γλωσσῶν, ὁ Reis νέφη σκωρίας, προερχόμενα ἐκ τοῦ ἐπὶ τοῦ ἡλίου ὑπάρχοντος ἐνυδρίου οξειδίου τοῦ σιδήρου. Πολλοὶ δὲ ἄλλοι ὡς παμμεγεθῆ τεμάχια ἐπιπάγου, προερχόμενα ἐκ τῆς κατὰ μέρη ἀποψύξεως τῆς ἡλιακῆς πυρώδους μάζης.

Ἄλλ' οὐδεμία τῶν ὑποθέσεων τούτων δύναται νὰ καθησυχάσῃ τὸν ἐρευνητικὸν νοῦν, καὶ γαίῃ δεκτὴ, διότι ἢ μὲν θεωρία τῶν ἐκ καπνοῦ νεφῶν οὐδὲως συμφωνεῖ μετὰ τῆς ἀμέτρως ὑψηλῆς θερμοκρασίας, ἣτις κατ' ἀνάγκην ἀποδίδεται τῷ ἡλίῳ, οὔτε μετὰ τῆς μορφῆς καὶ τοῦ σχήματος τῶν κηλίδων, ἢ δὲ θεωρία τῶν πεπηγῶτων τεμαχίων ὑποθέτει πολλὰ μείζονα ἀπόψυξιν τῆς ἡλιακῆς σφαίρας ἢ ὅσην ἀποδεικνύουσι τὰ ἐκ τῶν παρατηρήσεων γεγονότα.

Τούτων ἕνεκα ὁ Edmund Ludinghausen Wolff ἐν τῷ περιοδικῷ «Κόσμος» ἀνακοινοῖ νέαν τινα ὑπόθεσιν, οὕπω μέχρι τοῦ νῦν ἐξενεγκθεισαν περὶ τῆς φύσεως τῶν κομητῶν καὶ ὑποβάλλει αὐτὴν εἰς τὴν ἐρευναν καὶ τὴν βάσανον τῶν ἀρμοδίων.

Θεωροῦντες, λέγει, τὰς ἡλιακὰς κηλίδας διὰ τοῦ τηλεσκοπίου, βλέπομεν ἀναμφισβητήτως αὐτὰς ὡς κενὰ καὶ ὅπως ἐπὶ περικαλύμματος ζωηρῶς λάμποντος, καὶ κυκλοῦντος πυρῆνα σκοτεινόν, διὰ τῶν ὁπῶν δὲ τούτων διορθῶμεν τὴν σκοτεινὴν τούτου ἐπιφάνειαν. Ἡ γνώμη αὕτη, καθ' ἣν ὁ ἥλιος εἶνε σῶμα σκοτεινόν, κυκλοῦμενον ὑπὸ φωτεινοῦ περικαλύμματος, ὑπὸ τῆς ζωηρᾶς διαπύρου φωτοσφαίρας, ἣς αἱ ὅσαι καὶ τὰ σχήματα εἰσὶν αἱ ὑπ' ἡμῶν θεωρούμεναι κηλίδες, καίπερ φαινομένη πειστικῇ, ἐγκατελείφθη πάραυτα, διότι τὸν σκοτεινὸν πυρῆνα μόνον ὡς σῶμα στερεόν καὶ σχετικῶς ψυχρὸν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν, πρᾶγμα, ὅπερ δὲν συμβιβάζεται μετὰ τὴν ἀπειρον πυράκτωσιν τῆς κυκλόουσης αὐτὸν φωτοσφαίρας.

Ἄλλ' ἡ τελευταία αὕτη ἀντίρρησις δι' ἧς γί-

νεται δεκτὸν, ὅτι πᾶσα πυράκτωσις πάντως καὶ κατ' ἀνάγκην θὰ παραγάγῃ φῶς ὁρατὸν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν, καὶ ὅτι πᾶν σκοτεινὸν σῶμα εὐρίσκεται εἰς ψυχρὰν καὶ συνήθως πεπηγμένην ἀθροιστικὴν κατάστασιν, εἶνε, κατὰ τὴν φυσικὴν, ἐσφαλμένη, καθ' ὅσον δι' αὐτῆς δὲν ἠδυνήθη ὁ νοῦς νὰ προχωρήσῃ πέραν τῆς πείρας, ἣν ἀπολαμβάνομεν ἀπὸ τῶν ἡμετέρων κηλιδίων καὶ τῶν ἐργοστασίων. Ἄλλ' οὐδὲως δύναται νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει καὶ νὰ ὑπολογισθῶσιν οἱ ταπεινοὶ βαθμοὶ τῆς πυρακτώσεως, οὗς τεχνητῶς δυνάμεθα νὰ παραγάγωμεν ἐπὶ τῆς γῆς ἡμῶν, καὶ οὔτινες οὐδὲως σχετίζονται πρὸς τὴν ἀκατανοήτως μεγάλην πυράκτωσιν τῆς ἀρχικῆς πηγῆς πάσης θερμοκρασίας, τοῦ ἡλίου. Καὶ εἶνε μὲν ἀντιληπτὰ εἰς τὸν ἡμέτερον ὀφθαλμὸν ὡς φῶς αἱ δονήσεις τοῦ αἰθέρος, αἱ προκαλούμεναι διὰ τῆς ὑψίστης πυρακτώσεως τῆς ὕλης, καὶ τῆς ἐντεῦθεν παραγομένης ταχυτάτης δονήσεως τῶν ἀτόμων αὐτῆς, ἀλλὰ δὲν ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι πᾶσα ἀνύψωσις τῆς θερμοκρασίας μέχρι τοῦ ἀτελευτήτου θὰ εἶνε πάντοτε αἰσθητὴ ὡς αἰσθησις φωτός εἰς τὸν ἀνθρώπινον ὀφθαλμόν. Τὸ νὰ παραδεχθῶμεν δὲ ὅτι πάντως πρέπει ἡ ἀκατανοήτως ὑψίστη πυράκτωσις, ἡ ἀποδιδομένη κατ' ἀνάγκην εἰς τὰ ἔνδον τοῦ ἡλίου, νὰ εἶνε ὁρατὴ ὡς φῶς εἰς τὸν ἡμέτερον ὀφθαλμόν, ἐπειδὴ καὶ πολλοὶ ταπεινοὶ πυρακτώδεις βαθμοὶ φαίνονται ἡμῖν ὡς φῶς, εἶνε τι ἀντικρυσ ἀντιβαῖνον πρὸς τὰ φυσιολογικὰ καὶ ὀπτικά πειραματικὰ γεγονότα, ἅτινα μᾶς παρέχει τὸ φασματοσκόπιον.

Τὸ ἐργαλεῖον δηλ. τοῦτο, δι' οὗ ἀποσυνθέτομεν τὸ φῶς, παρέχει ἡμῖν σειρὰν ὀλην ἀντικειμενικῶν φωτεινῶν ἀκτίνων, ὧν μέρος μόνον μικρὸν καταθλοῦται εἰς τὸν ἡμέτερον ὀφθαλμόν ὡς φῶς. Αἱ τάχιστα δονήσεις τοῦ αἰθέρος αἱ γινόμεναι ἡμῖν αἰσθηταὶ ὡς φῶς εἰσὶν αἱ παρέχουσαι ἡμῖν τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἰώδους χρώματος· κατὰ δὲ τὰς ἐπι ταχυτέρας δονήσεις, πέραν τοῦ ἰώδους χρώματος, φαίνεται ἡμῖν τὸ φάσμα ἐντελῶς σκοτεινὸν ἂν καὶ πειραματικῶς ἀποδεικνύεται ὅτι καὶ πέραν τοῦ ἰώδους χρώματος συμβαίνουσι δραστικώτεραι καὶ ζωηρότεραι φωτειναὶ διεργασίαι.

Ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Περὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν λοιπῶν ζώων» ὁ Wundt λέγει «ὑποθέσωμεν ὅτι ἔχομεν ῥάβδον μεταλλί-

νην ἐν σκοτεινῷ δωματίῳ ἦν δυνάμεθα διὰ μηχανισμοῦ νὰ δονῶμεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τάχιστα. Ἐὰν αἱ δονήσεις τῆς ῥάβδου ἀνέλθωσι μέχρι 18 ἑκατομμυρίων κατὰ πᾶν δευτέρου λεπτόν ἢ ἐνέργεια τῶν δονήσεων καθίσταται καταφανής καὶ ἐξ ἀποστάσεως τινος, καθόσον προσεγγίζει πρὸς τὸ δέρμα μας ἀκτινοβόλος θερμότης προκαλοῦσα τὸ αἶσθημα τοῦ θερμοῦ. Ἐὰν ἐπιταχύνωμεν καὶ πολλαπλασιάσωμεν τὰς δονήσεις ἢ θερμοκρασία αὐξάνεται, συγχρόνως δὲ ἡ ῥάβδος ἀρχεται λάμπουσα δι' ἀσθενούς ἐρυθροῦ χρώματος. Καὶ πρῶτον μὲν πυρακτοῦται ἐρυθρῶς, αὐξανόμενων δ' ἐπὶ μᾶλλον τῶν δονήσεων, ξανθῶς, πρασίως, τέλος δὲ ἰσοιδῶς. Ἐὰν δὲ ἡ ταχύτης τῶν δονήσεων αὐξηθῇ ἔτι μᾶλλον, ἢ αἰσθητικῶς τότε τοῦ φωτός γίνεται ἤττον ἔντονος, μέχρι οὗ τέλος, ὅταν ἡ ῥάβδος πάλλεται κατὰ 8 δισεκατομμύρια δονήσεις ἐν ἐνὶ δευτερολέπτῳ, ἐπέρχεται πάλιν σκότος».

Ἐκ τοῦ περάματος τούτου, ὅπερ ἐπανελήθη ὑπὸ πολλῶν, συμπεραίνωμεν ὅτι ὅταν ἡ ἔντασις τοῦ φωτός πυρακτωμένης τινὸς μάζης εἶνε τόσο μεγάλη ὥστε αἱ ὑπ' αὐτῆς προκαλούμεναι δονήσεις τοῦ αἵθερος νὰ υπερβαίνωσι τὰ 8 δισεκατομμύρια ἀνὰ πᾶν δευτέρου λεπτόν, παύει πλέον νὰ γίνεται αἰσθητὴ εἰς τὸν ἀνθρώπινον ὀφθαλμὸν ὡς φῶς, καὶ τότε μεταβάλλεται εἰς σκότος.

Ἐνεκα τούτων λέγει ὁ Edmund Ludinghausen Wolff φαίνεται μοι μᾶλλον ἢ πιθανόν ὅτι ἐν τηλικαύτῃ ἐκτάκτῳ καὶ υπερβαλλούσῃ πυρακτώσει καὶ δονήσει τῶν ἀτόμων ἔνδον τῆς ἡλιακῆς σφαίρας, αἱ ἐκεῖθεν ἐκπεμπόμεναι ἀκτῖνες ἀνήκουσι εἰς φῶς ὑπερβαίνον τὰ ὄρια τῆς ἡμετέρας ἀντιληπτικότητος, διὸ εἰσὶ δι' ἡμᾶς ἀόρατοι καὶ σκοτεινοί. Μόνον ἢ ἀπεψυγμένη ἐπιφάνεια τοῦ ἡλιακοῦ σώματος ἢ φωτόσφαιρα, δύναται νὰ πέμπῃ ἡμῖν τοιαύτας ἀκτῖνας, ἀς τὸ ἡμέτερον ὄμμα δύναται ν' ἀντιληφθῇ. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται διατὶ ἡ φωτόσφαιρα εἶνε φωτεινὴ ἐνῶ ὁ πυρῆρ εἶνε σκοτεινός, διατὶ αἱ κηλίδες εἶνε σκοτειναὶ ἐκεῖ, ἔνθα ἡ φωτόσφαιρα διαρρήγνυται ἐκ τῶν ἐνδοθεν ἀνερχομένων ἀερίων.

Διὰ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἐξηγοῦνται ἀφ' ἐαυτῶν αἱ προβολαί, αἱ φωτοσκιαί (penumbra) καὶ αἱ τὰς κηλίδες κυκλοῦσαι ἀνυψώσεις τῆς φωτοσφαίρας, αἱ καλοῦμαι ἡλιακαὶ γλώσσαι ἢ πυρσοί. Αἱ δὲ παρατηρήσεις τοῦ Secchi, αἱ ἐναντίαι τῆ θεωρίας τῶν νεφῶν καὶ τοῦ ἐπιπάγου, καθ' ἃς αἱ ἡλιακαὶ κηλίδες ἀκτινοβολοῦσι οὐχὶ ὀλιγωτέραν, ἀλλὰ περισσοτέραν θερμότητα τῶν λοιπῶν μερῶν τῆς ἡλιακῆς ἐπιφανείας, εἶτα τὸ ὅτι τὸ αἴτιον τὸ προκαλοῦν τὰς γραμμὰς τοῦ φράουενχόφερ ἐν τῷ φασματοσκοπίῳ δρᾷ ἰσχυρότερον ἐν μέσῳ τῶν κηλίδων, καὶ τελευταῖον ὅτι πολλάκις φαίνονται ἀναδύουσαι ἀπὸ τοῦ μέσου τῶν κηλίδων φωτειναὶ στῆλαι, ὅλα ταῦτα τὰ

φαινόμενα, τὰ κλονίζοντα ὅλας τὰς προτέρας θεωρίας, ἐξηγοῦνται διὰ τῆς ἐμῆς θεωρίας.

Ἐν Βόννῃ 10 Ἰανουαρίου 1882. ΕἰΝΟΦΑΝΗΣ.

## ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΝΕΑΡΑΣ ΜΗΤΡΟΣ

πρὸς φίλην.

Ἀπὸ τὰ μικρὰ ἐκεῖνα σκουφάκια, τὰ ὅποια εἶνε τρία κομμάτια, ἔχω ἀνάγκην, Μαρία μου. Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ στείλῃς δειγμα μιᾶς ποδίτσας τῆς ἐφευρέσεώς σου, εἰς αὐτὴν οὐ πλέον. Εὐχαριστῶ καὶ διὰ τὸ σκέπασμά σου, ἀγαπητῆ μου φίλη. Εἶνε μαλακὸν μαλακὸν εἰς τοὺς πόδας, ἀπαλόν, ζεστόν, ἀριστούργημα καὶ τὸ μωρόν μου μέσα εἰς αὐτὸ τὸ λευκὸν μᾶλλον παπλωματάκι ὁμοιάζει κάλυκα ῥόδου ἐντὸς χιόνος. Γίνομαι καὶ ποιητριά, ἔ, τί λέγεις; Ἀλλά, τί τὰ θέλεις ἢ καρδιά μου ἐκχειλίζει. Ὁ υἱός μου! καταλαμβάνεις, φίλτάτη μου, ὁ υἱός ὁ ἰδιός μου! Ὅτε κατὰ πρῶτον ἤκουσα τὴν ὄξειαν ἐκείνην κραυγὴν τοῦ τόσο δὲ ἐκείνου κρέατος, τὸ ὅποιον ἡ μήτηρ μου μ' ἔδειξε μακρόθεν ἐξηλωμένον ἐντὸς τῆς ποδίτσας τῆς, μ' ἐφάνη ὅτι βίγος ἀγάπης διέτρεχε καυστικὸν τὰς φλέβας μου. Ἀνερώνησα, ἔκλαυσα. Ἡ φαλακρὰ κεφαλὴ τοῦ γέροντος ἱατροῦ μου ἦτο ἐκεῖ ἐμπρὸς μου, τὴν ἤρασα λοιπὸν καὶ ἐγὼ καὶ τὴν ἐρίλησα τρεῖς φορὰς.

«Ἄλλ' ἡσύχασε λοιπὸν, καλὴ μου κόρη, μ' ἔλεγε ὁ γηραιὸς ἱατρός.

— Ἰατρέ, σιώπα, εἰ δὲ μὴ σὲ ξαναφιλῶ καὶ πάλιν. Δός μου τὸ μωρόν μου, τὴν ἀγάπην μου. Εἴσθε βέβηκος, ἱατρέ, ὅτι τῷ ὄντι εἶνε ἀγόρι;»

Καὶ ἐν τῇ παρακειμένῃ αἰθούσῃ, ἐν ἣ πᾶσα ἡ οἰκογένεια ἀνέμενε τὸ ἀποθησόμενον, ἤκουον ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀσπασμῶν τοὺς γλυκυτάτους τούτους λόγους. — «Ἀγόρι εἶνε καὶ ἀγόρι μιὰ φορὰ!»

Ὁ δυστυχὴς σύζυγός μου, ὅστις ἐπὶ δώδεκα ὥρας δὲν εἶχε μακρυνθῆ ἀπὸ πλησίον μου, καταβεβλημένος ὑπὸ τῆς συγκινήσεως καὶ τοῦ κόπου, ἔκλαιε καὶ ἐγέλα εἰς μίαν τῶν γωνιῶν τοῦ δωματίου.

«Ἄ, παρκαμένα τύλιξέ το γρήγορα. Μὴ καρφίτσαις, θέλω κορδόνια, κορδόνια, ἀκούεις;» Ἐ, τί εἶπες; . . . Φέρ' το ἐδῶ τὸ παιδί, καὶ σὺ δὲν νοιώθεις τίποτε».

Καὶ ὁ καλὸς σου ἱατρός, ὡς νὰ εἶπῃς «ἅγιος ὁ Θεὸς» μοῦ τὸ ἐτύλιξε τὸ παιδί μου.

«Φαίνεται ἴσ' ἀν συνταγματάρχης, τὸ ἀγόρι σας. Βάλτε το εἰς τὴν κούνια, μὲ . . . αἱ, ἡσυχά, κόρη μου, . . . αἱ, ἡσυχά, κόρη μου, . . . μὲ μίαν φιάλην ζεστόν νερὸν εἰς τὰ πόδια. Μὴ πολλὴν φωτιά, εἰς τὸ δωμάτιον πρὸ πάντων τοῦ συνταγματάρχου! Τώρα μὴ κρότους, ἡσυχία καὶ ὄλοι νὰ φύγουν ἀπ' ἐδῶ μέσα».

Ἐνῶ δὲ εἰς τὴν σχισμάδα τῆς ἡμικλείστου θύρας ἡ θεὸς μου Ὅρσοῦλα ἐψιθύριζε σιγῆ σιγῆ.

— «Ἐξοχώτατε, ἀφῆτέ με νὰ ἔμῳ καὶ μόνον νὰ τοῦ σφίξω τὸ χεράκι, ἐξοχώτατε, νὰ σὰς χαρῶ!

— Μά, νὰ μὴ σὰς τὸ πῶ! . . . ἀλήθεια καὶ ἀλήθεια. Ὅλοι, εἶπα, νὰ φύγουν. Ἐχομεν ἀνάγκην σιωπῆς καὶ ἡσυχίας.

Ὅλοι ἀπεσύρθησαν.

— Γεώργιε, προσέθηκε ὁ ἱατρός, ἔλα νὰ φιλήσῃς τώρα τὴν γυναῖκά σου, νὰ πάρῃ τέλος. Ἄ, μὰ τί ἀξιόλογος γυναῖκούλα! πόσον ἐφάνη γενναία! . . . Γεώργιε, ἔλα νὰ τὴν φιλήσῃς, σὺ εἶπα, καὶ γρήγορα, ἂν δὲν θέλῃς νὰ τὴν φιλήσῃς ἐγώ. Καὶ θὰ τὸ κάμω», προσέθηκε ἀπειλῶν.

Ἄλλ' ὁ Γεώργιος χωμένος εἰς τὴν κοιτίδα τοῦ τέκνου τοῦ τίποτε δὲν ἤκουε.

— Κύτταξέ τον, ἀνερώνησε ὁ ἱατρός, θὰ μοῦ τὴν πνίξῃ τὸν συνταγματάρχην μου».

Τέλος πάντων ὁ σύζυγός μου ἦλθε πλησίον μου καὶ ἔτεινε πρὸς ἐμὲ τὴν ὑπὸ τῆς συγκινήσεως τρέμουσαν χερὰ του. Ἐγὼ δὲ τὴν ἐσφιγξα μὲ ὄλην μου τὴν δύναμιν. Καὶ ἐὰν ἡ καρδιά μου τὴν σιγμὴν ἐκείνην δὲν διερράγη, βεβαίως ὁ πανάγαθος Θεὸς μ' ἐλυπήθη, διότι εἰς αὐτὴν εἶχον ἀκόμη τὴν ἀνάγκην τῆς.

Πρέπει νὰ εἰσεύρῃς ἀγαπητῆ μου Μαρία, ὅτι οἱ σύζυγοι πρὶν τεκνοποιήσουν ἀγαπῶνται, ἀλλ' ἀγαπῶνται ἕκαστος διὰ τὸν ἑαυτὸν του ἐν ᾧ μετὰ ταῦτα ἀγαπῶνται χάριν ἐκείνου, χάριν ἐκείνου τοῦ μικροῦ, τὸ ὅποιον μὲ τὸ μικρόν του χεράκι στερεώνει τὰ δεσμὰ διὰ παντός. Ὁ Θεὸς συγχωρεῖ λοιπὸν νὰ διπλασιάζεται ἡ καρδιά καὶ νὰ ἐξογκοῦται; Ἡ ἰδική μου ἦτο γεμάτη ἔρχεται τὸ μωρόν μου καὶ κάθεται ὀλοκλήρον μέσα, καὶ ὅμως πάλιν δὲν ἐξεχείλισε, διότι αἰσθάνομαι ὅτι εἶνε ἀκόμη θέσις καὶ διὰ τὴν μητέρα μου καὶ διὰ σέ. Κύτταξ' ἐκεῖ! Μὲ τὸ εἶπες, καὶ εἶπες ἀλήθειαν. Εἶνε ζωὴ νέα, ζωὴ τῆς θερμῆς ἀγάπης, τῆς γλυκυτάτης ἀφοσίωσης. Ὅλον μου τὸ παρελθὸν μὲ φαίνεται ἀσήμαντον, ἄχρουν, καὶ αἰσθάνομαι ὅτι τώρα ἀρχίζω νὰ ζῶ. Καμαρόνω ὡς στρατιώτης πολέμησας· σύζυγος καὶ μήτηρ εἶνε τὰ ὄντοματά τοῦ βαθμοῦ μας καὶ τὰ ἐπώμια μας. Μάμμη δὲ πλέον εἶνε ὁ βαθμὸς τοῦ στρατηγοῦ.

Ἄγ, πόσον γλυκεῖον θὰ καταστήσω τὴν ζωὴν τῶν δύο τούτων ἡγαπημένων μου ὄντων! Πόσον θὰ τοὺς ἀγαπῶ! . . . Κύτταξέ τι τρέλλα, κλαῖω καὶ ἐπεθύμω νὰ σε καταφιλήσω. Ἥστεύω ὅτι εἶμαι πάρα πολὺ εὐτυχής.

Ὁ σύζυγός μου εἶνε πράγματι ἀγαθὴ ψυχὴ! Κρατεῖ τὸ παιδάκι του μὲ πολλὴν ἀδεξιότητα, ἀλλ' εἶνε μίαν χαρὰ νὰ τὸν βλέπῃς. Καταβάλλει τόσο κόπον διὰ νὰ σηκώσῃ τὸ ἐλαφρότατον ἐκεῖνο φορτίον! Ὅταν μοῦ τὸ φέρῃ, τυλιγμένον εἰς τὸ μᾶλλον σκέπασμά του, περιπατεῖ σιγῆ σιγῆ καὶ μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἠθαρρεῖς ὅτι φοβεῖται μήπως τὸ πάτωμα ἀνοιξῇ ἂν πατήσῃ δυνατώτερα. Ἐπειτα ἀποθέτει τὸν ἠσυχαστὸν ἐπὶ τῆς κλίνης μου κοντὰ μου κοντὰ μου εἰς κεντητὸν προσ-

κεφάλαιον. Τὸ συγυρίζωμεν, τὸ βολεύωμεν, καὶ ἐὰν μετὰ πολλὰ κατορθώσωμεν νὰ τὸ κάμωμεν νὰ μειδιάσῃ, αἱ, τότε πλέον ἡ χαρὰ μας εἶνε ἀτελεύτητος.

Πολλάκις καὶ ἐγὼ καὶ ὁ σύζυγός μου πολλὴν ὥραν μένομεν στηρίζοντες τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν χειρῶν μας καὶ παρατηροῦμεν τὸ μικρόν μας. Παρακολουθοῦμεν τὰς ἀβεβαίους καὶ χαρισιστάτας κινήσεις τοῦ ῥοδοδακτύλου ἐκείνου ἀνθρωπαρίου, τὸ ὅποιον σαλεύει ἐπάνω εἰς τὸ μετὰξί, καὶ ἡ προσοχή μας καὶ ἡ ἀγαλλίασις μας εἶνε τόσο μεγάλη, ὥστε πρέπει νὰ συμβῇ ἐκτακτόν τι, διὰ νὰ μὴ ἀποσπάσῃ.

Θὰ σκάσῃς ἀπὸ τὰ γέλια ἂν εἶσαι ἀπὸ ἐν μέρος καὶ νὰ ἀκούῃς τὰς συζητήσεις μας περὶ τοῦ μετώπου του καὶ περὶ τοῦ χρώματος τῶν ὀφθαλμῶν του· πάντοτε δὲ ἡ συζήτησις τελειώνει, ἐννοεῖται, μὲ σχέδια περὶ τοῦ μέλλοντος, ἀλλόκοτα καὶ ἀνόητα δὲν λέγω ὅχι, ἀλλ' ὅμως καὶ πόσον εὐχάριστα ἐὰν τυχὸν τὸ ἔφερν ἡ τύχη νὰ ἀληθεύσουν!

Ὁ Γεώργιος θέλει νὰ μοῦ τον κάμῃ διπλωμάτην. Τὸ βλέμμα του εἶνε ἴσα ἴσα καμωμένον δι' αὐτὸ τὸ στάδιον χειρονομίας πολλὰς δὲν ἔχει, ἀλλὰ αἱ ὀλίγαι τὰς ὁποίας ἔχει εἶνε—τί νὰ σοῦ τὰ λέγω,—εἶνε ὄλον νόημα. Τὸν μικρόν μου τὸν προσευτῆν, μὲ τὰς τρεῖς τριχίτσαις ὀπίσω εἰς τὸν λαίμῳ! φαίνονται ὡσάν τρία χρυσὰ λεπτότατα σύρματα σγουρὰ σγουρὰ ἐκεῖ ἐπάνω ὅπου διπλώνεται τὸ ῥόδιον δέρμα μὲ τόσην χάριν, ὥστε τὰ φιλήματα μόνον των πετοῦν καὶ χώνονται εἰς τὴν δροσερὰν ἐκείνην πτυγῆν!

Τὸ κορμάκι του ὄλον εὐωδιάζει, καὶ ἡ εὐωδία μὲ ζαλίζει, μὲ μεθύει καὶ τὴν καρδίαν μου τὴν κάμνει νὰ κτυπᾷ, νὰ κτυπᾷ. Τί εἶνε λοιπὸν, ἀγαπητῆ μου, οἱ δεσμοὶ οἱ ἀόρατοι οἱ ὁποῖοι μὰς συνδέουν μὲ τὰ τέκνα μας; Μέρος τῆς ψυχῆς μας ἢ τῆς ζωῆς μας εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὅποιον τὰ ζωογονεῖ; Τοῦτο πρέπει νὰ εἶνε, διότι ἐγὼ διακρίνω τί σκέπτεται ὁ συγκεχυμένος νοῦς του· μαντεύω τί ἐπιθυμεῖ, καὶ εἰς αὐτὸν πότε κρούνει, καὶ καταλαμβάνω ἐὰν πεινᾷ.

Εἰς αὐτὸν πότε εἶνε ἡ γλυκυτάτη στιγμή; . . . Ὅταν ἀφ' οὗ δειπνήσῃ καὶ χορτάσῃ ἔπειτα γάλα ἀποκοιμᾶται κόκκινον κόκκινον εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Τὰ μέλη του τανύονται κατ' ὀλίγον, ἡ κεφαλὴ του γέρνει εἰς τὸ στήθος μου, τὰ ματάκια του σφαλοῦν, ἐν ᾧ ἀκόμη τὸ στοματάκι του ἐπαναλαμβάνει τὰς κινήσεις τὰς ὁποίας πρὸ ὀλίγου ἔκαμνε ὅταν ἐβύζανε.

Ἡ χλιαρὰ ἀναπνοή του νοτίζει τὴν χερὰ μου ἢ ὁποῖα τὸ βαστάζει· τότε καὶ ἐγὼ ἀνασηκώνω τὸ φρέμα μου σιγῆ σιγῆ καὶ τὸ σκεπάζω, κρύπτω τὰ ποδαράκια του εἰς τὴν πᾶσαν του καὶ κάθημαι καὶ τὸ παρατηρῶ, τὸ μικρόν μου, τὸ ὅποιον εἶνε ἰδικόν μου καὶ τὸ ἔχω εἰς τὰ γόνατά μου. Οὐδὲ ἡ πικρὰ κίνησις του μὲ διαφεύ-



γει. Αισθάνομαι ἐν τῇ καρδίᾳ μου ὅτι ὑπάρχει καθρέπτης εἰς τὸν ὁποῖον ἀντανακλάται τὸ μικρὸν μου. Καὶ μήπως δὲν τὸ τρέφει τὸ γάλα μου, ἢ φωνή μου δὲν το ἀποκοιμίζει καὶ τὸ ἡμερόνει; ἢ χεὶρ μου δὲν το ἐνδύει, τὸ θωπεύει, τὸ ἐνθαρρύνει, τὸ ὑπερασπίζει; Καὶ τὸ αἶσθημα ὅτι δι' αὐτὸ ἐγὼ εἶμαι τὸ πᾶν, καθιστᾷ γλυκυτέραν τὴν εὐτυχίαν μου ὅτι τὸ ἐγέννησα.

Καὶ ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι ὑπάρχουσι γυναῖκες αἱ ὁποῖαι διέρχονται πλησίον τῶν γλυκυτάτων καὶ τρυφερωτάτων τούτων ἀπολαύσεων καὶ ὁμῶς οὐδὲ στρέφουσι κἄν τὴν κεφαλὴν! Τί ἀνόητοι!

Ναί, τὸ παρὸν εἶνε ὅ,τι ὥραϊον! καὶ ἡ εὐτυχία μου εἶνε ἀπερίγραπτος. Ἀλλὰ καὶ τὸ μέλλον ὑπάρχει ἐκεῖ πέραν ἐντὸς νέφους. Πολλάκις ἐρχεται εἰς τὸν νοῦν μου τὸ μέλλον, καὶ δὲν εἰξεύρω διατὶ φοικιδῶ ὡς ἐὰν ἐβλεπον πλησιάζουσαν καταιγίδα!

Μωρία! τόσον προσεκτικὰ θὰ τὸ ἀγαπῶ, τόσον ἐλαφρὸν θὰ καταστήσω τὸ βᾶρος τῆς ἀγάπης μου, ὥστε διατὶ τάχα θὰ μ' ἀφήσῃ μόνην; Καὶ δὲν θὰ κατορθώσω ἐγκαίρως νὰ με κάμῃ φίλην του; Δὲν θὰ κατορθώσω ὅταν μὲν ἰδρῶν τὸ λεπτὸν χνούδι τὸ ὁποῖον θὰ σκεπάζῃ τὸ ῥόδιον ἐκεῖνο χειλάκι, ὅταν τὸ πουλάκι αἰσθανόμενον τὰς πτέρυγας του θελήσῃ νὰ πετάξῃ ἔξω τῆς φωλεᾶς, δὲν θὰ εὐρῶ τρόπον νὰ τὸ καταπέσω νὰ ἐπανέλθῃ, δὲν θὰ τὸ σύρω διὰ δεσμῶν ἀοράτων, εἰς τὴν ἀγκάλην ἐντὸς τῆς ὁποίας σήμερον κοιμᾶται; Ἰσως κατὰ τὴν πικρὰν ἐκείνην ἐποχὴν τὴν ὁποῖαν ὀνομάζουσι νεότητα, ἴσως θὰ με λησμονήσῃς μίαν στιγμὴν, μικρὸν μου! Ἀλλὰ ἴσως χεῖρες θὰ παραμερίζουν τὴν κόμην τοῦ εἰκασαετοῦς μετώπου σου. Οἱμοί! ἄλλα χεῖλη θὰ ἐπιτεθῶσι φλογερὰ ἐκεῖ ὅπου τοσάκις ἐπετίθεντο τὰ ἰδικὰ μου, καὶ ἐν μόνον φίλημα θὰ ἐξαφανίσῃ τόσων ἐτῶν θωπείας! Ναί, ἀλλ' ὅταν ἐπανακάμψῃς ἐκ τοῦ εὐφροσύνου καὶ ἐπιπόνου τούτου ταξιδίου, καταβεβλημένος καὶ κατάκοπος, εὐθὺς θὰ σπεύσῃς νὰ καταφύγῃς εἰς τὴν ἀγκάλην ταύτην, ἣτις ἄλλοτε σ' ἀπεκοίμιζε, θὰ κρύψῃς τὴν δύσμοιρον κεφαλὴν σου ἐκεῖ ὅπου τώρα εὐρίσκεται. Θὰ ζητήσῃς νὰ σου σπογγίσω τὰ δάκρυά σου καὶ νὰ σὲ κάμω νὰ λησμονήσῃς τὰς κακουχίας καὶ κλαίουσα ὑπὸ χαρᾶς θὰ σου δώσω ἀσπασμὸν παρηγορίας καὶ ἐλπίδος.

Ἀλλὰ βλέπω ὅτι ἡ ἐπιστολή μου κινδυνεύει νὰ γείνη τόμος δλόκληρος, ἀγαπητὴ μου Μαρία. Ὅ,τι ἀνωτέρω ἔγραψα δὲν ἐπιχειρῶ νὰ ἀναγνώσω, διότι φοβοῦμαι μήπως δὲν τολμήσω νὰ στείλω τὴν ἐπιστολήν μου. Τί τὰ θέλεις, ἐγὼ τὰ χάνω ὀλίγον. Ἀκόμη δὲν ἐσυνείθισα αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν.

Ἡ φίλη σου.

Μετὰ τετραετίαν.

... Ναί, ἀγαπητὴ μου, τὸν βλέπω ἄνδρα τώρα, καὶ ἄνδρα μὴ φορὰ! Μοῦ ἤλθεν ἐκ τῆς ἐξοχῆς

παχὺς παχὺς καὶ μιὰ χαρὰ. Ἀναβαίνει εἰς τὰ καθίσματα, σταματᾷ τὰ ὠρολόγια καὶ βάζει τὰ χεῖρα του εἰς τὴν τσέπην ὡς κτηματίας.

Ὅταν βλέπω τὸ πρῶτ' ἃ μικρὰ του σανδάλια ἰστάμενα ὑπερηφάνως εἰς τὸ πλάγιον τῶν μεγάλων ὑποδημάτων τοῦ πατρός, χωρὶς νὰ θέλω πηγαίνει ὁ νοῦς μου εἰς τὸ παρελθόν τὸ ὁποῖον εἶνε ἀκόμη τόσον πλησίον. Χθὲς σπάργανα, σήμερον ὑποδημάτια, αὐριον πτερινιστήρες. Θεέ μου, πῶς πετοῦν αἱ εὐτυχεῖς ἡμέραι! Πότε παρήλθον τέσσαρα ἔτη! Τώρα μὲν δύνανται νὰ τὸν σηκώσω ἐπάνω μου, ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι θὰ τὸ ἐπιτρέψῃ εἰς ἐμὲ· διότι πρέπει νὰ εἰξεύρῃς ὅτι ἡ ἀνδρική του ἀξιοπρέπεια εἶνε μὴ μου ἄπτο. Τὸ ἥμισυ τῆς ζωῆς του διέρχεται ὠπλισμένος ὡς εἰς πόλεμον, τὰ πιστολιά του, τὰ ὄπλα του, τὰ μαστίγια του, αἱ σπάθαι του πλημμυροῦσι τὴν οἰκίαν μας. Αἱ κινήσεις του φανερόνουν ἄκραν ὑγείαν καὶ εὐεξίαν, καὶ τοῦτο μὲ καταθέλει.

Ἀλλὰ μεθ' ὅλα ταῦτα μὴ τύχῃ καὶ νομίσῃς ὅτι τὸ διαβολάκι δὲν ἔχει πλέον τίποτε καλὸν ἐπάνω του. Εἶνε ἄγγελος ὅταν ἔχῃ διαθέσει καὶ μ' ἀνταποδίδει δαψιλῶς τὰς θωπείας τὰς ὁποίας τοῦ δίδω. Τὴν ἐσπέραν, μετὰ τὸ δεῖπνον, χώνεται ἐκεῖ ὅπου κάθηται, μ' ἀρπάζει τὴν κεφαλὴν καὶ μου διορθώνει τὴν κόμην ὅπως τοῦ φανῆ' τὸ δροσερὸν στοματάκι του πλανᾶται ἐπὶ τοῦ προσώπου μου. Μοῦ κολλᾷ ἐπὶ τοῦ τραχήλου φιλήματα διπλὰ καὶ τριπλὰ καὶ ἠχηρά, ὥστε ὅλη ἀνατριχιάζω. Ἐχομεν συνομιλίαν ἀτελετέτους, τὰ διατὶ πίπτουν ὡς χάλαζα καὶ εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ διατὶ τοῦ δρεῖλω νὰ δίδω ἀπαντήσεις ἀληθεῖς. Ἐν μόνον παράδειγμα σοῦ ἀναφέρω, τὸ ἀκόλουθον.

Ἡ μάμμη του εἶνε ὀλίγον ἀσθενής, καὶ λοιπὸν καθ' ἐσπέραν εἰς τὴν προσευχὴν του προσθέτει τὰ ἀπλούστατα ταῦτα λόγια: «Θεέ μου, κάμε μου τὴν καλὰ τὴν μάμμη, ποῦ τὴν ἀγαπῶ πολὺ πολὺ». Ἀλλὰ χάριν περισσοτέρας ἀσφαλείας προσθέτει: «Τὴν μάμμην ποῦ κάθεται εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμοιοῦς εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα». Λέγει δὲ τὰ λόγια ταῦτα μετὰ μεγάλης ἀφειλείας καὶ πίστεως καὶ κωμικῆς τῶ ὄντι χαριστάτης σοβαρότητος, ἢ ἀγάπης μου! Ἐννοεῖς διὰ νὰ μὴ δυσκολευθῇ ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ εὐρῇ τὴν κατοικίαν τῆς μάμμης.

Σὲ ἀφίνω, διότι ἀκούω τὸν βῆχά του· δὲν εἰξεύρω ἐὰν ἐκρούσῃ, ἀλλ' ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἃ βλέπω πολὺ καταβεβλημένον.

Σὲ καταφιλῶ ἐξ ὅλης ψυχῆς.

\*\*\*

Χθὲς εἶχομεν ἰατρικὸν συμβούλιον. Ὁ γέρον ἰατρός μας ἀπερχόμενος εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑγροῦς, τὸν παρετήρησα ἂν καὶ προσεπάθει νὰ μοῦ κρυφθῇ· ἀλλ' ἐγὼ τὸ εἶδον τὸ δάκρυ του, τὸ εἶδον. Λοιπὸν τὸ παιδί μου εἶνε κακὰ; Ὡ εἶνε φρι-

## Ἡ ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλιου Σανδῶ].

Συνεχία 181 σελ. 103.

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ κύριος Δετουρνὲλ ἐφάνη βυθιζόμενος εἰς σπουδαίαν μελέτην· ἔμεινε δὲ οὕτως ἐπὶ ἐν τέταρτον καὶ πλέον, ὅτ' ἐν διαγράφῳ κύκλους ἐπὶ τοῦ δαπέδου διὰ τοῦ ἄκρου τῆς ῥάβδου του, ὅτ' ἐν ὑψῶν τὴν κεφαλὴν καὶ θεωρῶν πρὸς τὰ ἀνάγλυφα τῆς ὀροφῆς, ἐνῶ ὁ μαρκήσιος σιωπηλὸς καὶ ἀνήσυχος ἠτένιζε πρὸς αὐτὸν ζητῶν ν' ἀναγνώσῃ τὴν τύχην του ἐπὶ τοῦ μετώπου του καὶ μεταβαίνων ἀπὸ τῆς ἀποθαρρύνσεως εἰς τὴν ἐλπίδα, ἀναλόγως τῆς ἐκφράσεως, ἣν ὁ δόλιος γέρον ἐδίδεν εἰς τὴν φυσιογνωμίαν του.

— Κύριε μαρκήσιε, εἶπεν ἐπὶ τέλους, ὁ νόμος ἐκφράζεται ῥητῶς, ὅτι τὰ δικαίωματα τοῦ υἱοῦ τοῦ Σταμπλῆ εἰσὶν ἀδιαφιλονεικῆτα. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ οὐδὲν ὑπάρχει ἐν τῇ νομικῇ ἐπιστήμῃ μὴ ἐπιδεικτικὸν ἐνστάσεως, ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι μεταχειριζόμενος πολλὴν πανουργίαν καὶ δεξιότητα θέλετε κατορθώσῃ ν' ἀναγκάσῃτε τὸν Βερνάρδον νὰ παραιτηθῇ τῶν ἀξιώσεών του. Ἀλλ' ἰδοὺ τὸ κακόν! διὰ νὰ φθάσωμεν ἕως ἐκεῖ, πρέπει νὰ καταφύγωμεν εἰς τὰς λεπτολογίας τοῦ νόμου, καὶ ὑμεῖς, μαρκήσιος Λασεγλιέρ, δὲν θέλετε ποτὲ καταδεχθῆναι νὰ μεταχειρισθῆτε στρεψοδικίας.

— Οὐδέποτε, κύριε, οὐδέποτε, ἀπήντησεν ὑπερηφάνως ὁ εὐπατρίδης· προτιμῶ νὰ ριφθῶ ἔξω ἀπὸ τοῦ παραθύρου παρὰ νὰ βυθίσω τοὺς πόδας μου ἐντὸς τοῦ βορβοῦρου τῆς κλίμακος.

— Ἡμῖν βέβαιος περὶ τούτου, ἀπήντησεν ὁ κύριος Δετουρνὲλ, καὶ τὰ αἰσθητά ταῦτα εἶναι παρὰ πολὺ ἱπποτικά ὥστε νὰ τὰ ἀποδοκιμάσω. Ἐν τούτοις, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ παρατηρήσω, ὅτι πρόκειται περὶ τῶν ἰδιοκτησιῶν τῶν προγόνων σας, περὶ ἐνὸς ἐκατομμυρίου περιουσίας, πρόκειται περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς θυγατρὸς σας καὶ τῆς γενεᾶς ὑμῶν ὅλης. Ὅλα ταῦτα πρέπει νὰ τὰ λάβῃτε ὑπ' ὄψιν, δὲν λέγω δὲ καὶ περὶ ὑμῶν, κύριε μαρκήσιε, διότι οὐδέποτε καρδία εὐγενεστέρη τῆς ὑμετέρας ἐπαλλέ ποτε ὑπὸ ἀνθρώπινον στήθος. Ἡ καταστροφή φοβίζει ὑμᾶς ὀλιγώτερον ἢ κηλὶς ἐπὶ τοῦ οἰκοσῆμου σας, ἢ πτωχεία δὲν σᾶς εἶναι ἐπαχθής, καὶ δύνασθε ἐν ἀνάγκῃ νὰ τραφήτε με εἰζας καὶ με ὕδωρ καθαρὸν. Τοῦτο εἶναι εὐγενές, εἶναι μέγα, εἶναι ὥραϊον, εἶναι ἠρωϊκὸν καὶ φαντάζομαι ἤδη ὑμᾶς ἐπαναλαμβάνοντα ἀταράχως τὴν πρὸς τὴν πτωχείαν ἄγουσαν ὁδόν· ἀλλ' εἰς τὸ θέαμα τοῦτο ἡ καρδία μου συγκινεῖται, ἡ φαντασία μου ἐξάπτεται, διότι εὐλόγως εἶπον, ὅτι εἶναι μεγαλοπρεπὲς θέαμα νὰ βλέπῃ τις τὸν ἀνθρώπον γενναίως παλαιόντα κατὰ τῶν δυσχερειῶν τῆς τύχης! Ἀλλ' ἡ θυγάτηρ σας, κύριε, ἡ θυγάτηρ σας· εἰσθε πατήρ, κύριε μαρκήσιε! Καὶ ἐὰν σᾶς ἀρέσκει νὰ ἐκλέξτε τὴν τύχην τοῦ Οἰδίποδος, πῶς θέλετε δυνηθῆναι νὰ ἐπιβάλλετε εἰς τὴν ἀξιογάπητον ἐκείνην κόρην τὰ καθήκοντα τῆς Ἀντιγόνης; Τί λέγω!

κάδες, φίλη μου, νὰ τὸ συλλογίζωμαι! Θέλουν νὰ μ' ἐνθαρρύνουν, ἀλλ' ἐγὼ τρέμω.

Τὴν νύκτα δὲν τὴν διήλθομεν καλλίτερα. Ἀδιάκοπος ὁ πυρετός! Ἄν ἐβλεπες πῶς κατήντησε τὸ εὐμορρον ἐκεῖνο κορμάκι, τὸ ὁποῖον τόσον ἐθαυμάζομεν! Δὲν θέλω νὰ βάλω εἰς τὸν νοῦν μου ὅ,τι ὁ Θεὸς μοῦ φυλάττει. Παρήγγειλαν πάγον! Ἀνάγκη νὰ τοῦ κόψωμεν τὰ μαλλάκια! Καυμένοι ξανθοὶ βόστρυχοι, τοὺς ὁποίους ἐπαιρνε ὁ ἄνεμος ὅταν ἔτρεχε νὰ φθάσῃ τὸ στεφάνι του! Θὰ μοῦ φύγῃ ὁ νοῦς! — Χαϊδί μου! παιδάκι μου! Τόσον μοῦ ἀδυνατήσῃ ὥστε λόγος δὲν ἐβγαίνει ἀπὸ τὰ στεγὰ καὶ μελανά χειλάκια του. Τὰ μεγάλα του ματάκια μὲν διατηροῦν ὀλίγην λάμψιν, καὶ κάποτε κάποτε μοῦ χαμογελοῦν. Ἀλλὰ τὸ χαμόγελό του εἶνε τόσον γλυκὺ καὶ ἀδύνατον, ὥστε φαίνεται ὡς νὰ μ' ἀφίνει ὑγείαν! Νὰ μ' ἀφήσῃ ὑγείαν! καὶ ἔπειτα ἐγὼ τί θὰ γείνω; Ὅχι, τὰ μεγαλοποιῶ τὰ πράγματα, χωρὶς ἄλλο.

Σήμερον τὸ πρῶτ' μ' ἐξέφυγε λυγμός, δὲν ἐκρῆτήθη νομίζουσα ὅτι κοιμᾶται. Ἀλλ' αἰφνης τὰ χεῖλη του ἀνοίγονται καὶ μοῦ λέγει σιγᾷ σιγᾷ, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ σκύψω πλησίον εἰς τὸ στοματάκι του διὰ νὰ τὸ ἀκούσω:

«Μὲ ἀγαπᾷς, μαμμά;»

Ἄν τὸ ἀγαπῶ! . . . Καὶ ἐγὼ ἀπέθησκον ἐξ αἰτίας του.

Ἡ παλαιὰ σου φίλη.

\*\*\*

Μ' ἔστειλαν ἐδῶ εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ καμμίαν ὠφέλειαν δὲν βλέπω. Ὅσημέραι αὐξάνει ἡ ἀδυναμία μου. Αἰσθάνομαι τὴν κατάστασίν μου χειροτερεύουσαν. Ἀλλ' ἀπὸ τί θέλουν νὰ με θεραπεύσουν;

Ἄν τυχὸν καὶ δὲν ἐπανέλθω αὐτοῦ, θὰ εὐρῃς εἰς τὸ ἀρμάριον μου τὰ τελευταῖα του παιγνιδάκια. Ἀκόμη ἐπάνω εἰς αὐτὰ διακρίνονται τὰ ἔχνη τῶν μικρῶν του δακτύλων. Σὺ μόνη νὰ τὰ πάρῃς καὶ νὰ τὰ καύσῃς, τὰ πολύτιμα αὐτὰ λείψανα, τοὺς δυσμοίρους τούτους μάρτυρας οἰχομένης εὐτυχίας. — Βλέπω ἀκόμη. . . Ἀλλ' οἱ λυγμοὶ μὲ πνίγουν.

Χαῖρε, φίλη μου. — Τί τὰ θέλεις, ἔκτισα πάρα πολὺ ὑψηλὰ ἐπὶ ἐδάφους ἀδυνατου. Διὰ μιᾶς ἡγάπησα πάρα πολὺ.

Ἡ ἐκ ψυχῆς φίλη σου

[Κατὰ τὸ γαλλικόν, ὑπὸ τῆς Κ<sup>α</sup> Μ<sup>\*\*</sup>].

Ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπαναστάσεως, διηγεῖται ὁ Φωτάκος, αἱ γυναῖκες τῆς Δημητσάνης εἶχον τὴν φροντίδα νὰ δένουν τὰ φυσέικα· ὅταν δὲ ἔτρωσαν τὸ χαρτί καὶ πλέον δὲν εἶχαν ἄλλο, ἐχάλασαν τὴν πολύτιμον βιβλιοθήκην τῆς σχολῆς των καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία διὰ νὰ προφθάνουν ὅλα τὰ στρατεύματα τῆς Πελοποννήσου.



μήπως άκαμπτος, ως άλλος Άγαμέμνων, θέλετε να θυσιάσετε την νέαν ταύτην Ιριγένειαν επί του βωμού της εγωϊστικής υπερηφάνειας και της τιμής! Ένωσώδ'τι δέν θέλετε να δικαστήτε τὸ ὄνομά σας εἰς τὰ δικαστήρια και ν' ἀρπάγητε διὰ τοῦ δόλου τὴν ἀνωγνώρισιν τῶν δικαιωμάτων σας ἐν τούτοις, σιέφθητε, πρόκειται περὶ ἑνὸς ἑκατομμυρίου ἰδιοκτησίας! Κύρια μαρκήσιε, φαίνεσθε πλασμένοι διὰ νὰ κατοικήτε εἰς τὸ μέγαρον τοῦτο και ἡ περιβάλλουσα ὑμᾶς προγονική πολυτέλεια ἀρμόζει ὑμῖν τόσον καλῶς, ὅσον ἀρμόζει ἡ χεῖρίς εἰς τὴν χεῖρα. Καί ἔπειτα δαμολογήσατε εὐσυνειδήτως: εἶνε ἀρά γε μεγαλειότερα αἰσχύνη νὰ ζητήση τις νὰ κτυπήσῃ τὸν ἀντίπαλόν του εἰς τὸ ἐλλιπὲς μέρος τοῦ νόμου, παρ' ὅτι ἦτο ἄλλοτε, ὅτε οἱ μονομαχοῦντες ἰππόται ἐζήτουν νὰ κτυπήσωσιν ἀλλήλους εἰς τὸν ἀρμόν τῆς προσωπίδος ἢ εἰς τὸ τρωτὸν μέρος τῆς πανοπλίας;

— Ἀκούσατε, κύριε, εἶπεν ὁ μαρκήσιος μετὰ τινῶν στιγμῶν σιωπῆλόν δισταγμόν, ἐάν με ἐγυῶσθε περὶ τῆς ἐπιτυχίας, τότε, χάριν τῶν συμφερόντων τῆς προσφιλοῦς μοι θυγατρὸς, θ' ἀποφασίσω νὰ κενώσω μέχρι πυθμένος τὸ ποτήριον τῆς ταπεινώσεως.

— Θρίαμβος τῆς πατρικῆς στοργῆς! ἀνερώνησεν ὁ κύριος Δετουρνέλ. λοιπὸν ἀπερασίσθη θὰ ἐπιληθῶμεν τῆς δίκης και δὲν ἀπολείπεται πλέον εἰ μὴ νὰ εὐρωμεν διὰ τίνος λεπτολογίας, διὰ τίνος στρεψοδικίας ν' ἀρπάσωμεν νομίμως τὴν κληρονομίαν τὴν ἀνήκουσαν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ εὐεργέτου σας.

— Διάβολε! δὲν συνεννοοῦμεθα ἀνερώνησεν ὁ γκριὰς εὐπατρίδης, ὅστις ἐντὸς δευτερολέπτου ἠρυθρίασε και ὠχρίασεν ἐκ τῆς αἰσχύνης και τῆς ὀργῆς. Δὲν ζητῶ τοῦτο, κύριε, ἀναμφιβόλως θεωρῶ καθήκον μου νὰ μεταβιβάσω ἄθικτον εἰς τὴν θυγατέρα μου τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν προγόνων μου· ἀλλά, μὰ τὸν Θεόν! δὲν θέλω ν' ἀπογυμνώσω τὸν νεανίαν· θέλω προνοήσαι περὶ αὐτοῦ και οὐδενὸς θέλω φεῖσθῃ, ὅπως ἐξασφαλίσω αὐτῷ ὑπαρξίν τιμίαν και εὐχάριστον.

— Ἄ! εὐγενὴς καρδιά! εἶπεν ὁ κύριος Δετουρνέλ με συγκίνησιν τόσον ἐπιτυχῶς προσπεποιημένην, ὅστε ὁ κύριος Λασεγλιέρ ἠσθάνθη ἑαυτὸν πραγματικῶς συγκινούμενον. Ἴδου ἐν τούτοις πῶσον γενναῖοι εἶναι οἱ εὐπατρίδαι οἱ κατηγορούμενοι ἐπὶ ἐγωϊσμῷ και ἀγνωμοσύνη! Καλὰ, ἀφοῦ ἀπαιτεῖτε τοῦτο, θὰ φροντίσωμεν και περὶ τοῦ Οὐσσάρου· θ' ἀναφέρωμεν μάλιστα τοῦτο εἰς τὰ δικαστήρια και ὅσον ὀλίγον ἀν γνωρίζῃ ὁ δικηγόρος μας νὰ ὠφελῆθῃ τούτου, εἶμαι βέβαιος ὅτι θέλει προξενήσαι εὐνοϊκῶν ἐντύπων ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν δικαστῶν.

Και ταῦτα λέγων ὁ κύριος Δετουρνέλ, ἐζήτησε στιγμῶν τινῶν σκῆψιν ὅπως εὐρη, ὡς εἶπεν ὁ ἴδιος, τὸ ἐλλιπὲς μέρος τοῦ νόμου· ἐβύβισθη λοιπὸν πάλιν εἰς βαθεῖας μελέτας και μετὰ δέκα λεπτά

ἤγειρε τὴν κεφαλὴν περιχαρῆς και μειδιῶν· τοῦτο δὲ ἴδὼν ὁ κύριος Λασεγλιέρ ἐχάρη ὡς ἄνθρωπος, ὅστις ἐνῶ μέλλει νὰ ὑποστῇ θανατικὴν ποινὴν ἀκούει αἴφνης ὅτι ἀντὶ τούτου καταδικάζεται εἰς ἰσόβια δεσμά.

— Λοιπὸν, κύριε; ἠρώτησε.

— Λοιπὸν, κύριε μαρκήσιε, ἀπήντησεν ὁ κύριος Δετουρνέλ λαμβάνων αἴφνης ὕφος περίλυπον και φοβισμένον· ἐχάθητε, ἐχάθητε ἄνευ ἐλπίδος, ἄνευ μέσου σωτηρίας· διότι ἀν λάβῃ τις ὅλα ὑπ' ὄψιν, ἐάν ζυγίσῃ, ἐάν ὑπολογίσῃ τὰ πάντα, πείθεται ὅτι τὸ νὰ καταφύγωμεν εἰς δίκας θὰ ἦναι ἀνωφελές· διότι θὰ χάσῃτε τὴν ὑποληψίν σας χωρὶς νὰ κερδήσῃτε τὴν περιουσίαν σας. Μάτην ἤθελον προσπαθήσαι νὰ στρεψοδικήσω, δὲν δύναμαι νὰ σώσω ὑμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεκακοιστοῦ ἐξηκοστοῦ ἄρθρου τοῦ περὶ δωρητηρίων κεφαλαίου· και μὲν ὑπάρχει πάντοτε τρόπος ὅπως στρεψοδικήσῃ τις ἐπὶ τοῦ κώδικος, ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ ὄροι τοῦ ἐγγράφου, δύναμει τοῦ ὁποῖου ἀνεκτίθητε τὴν περιουσίαν σας εἶναι πολὺ εὐκρινεῖς, ὥστε και ἡ καλλιτέρα διάθεσις δὲν ἀρκεῖ νὰ διαστρέψῃ τὴν ἔννοιαν αὐτῶν· διότι ὁ γέρον Σταμπλῆ δὲν σὰς ἐχάρισε τὴν περιουσίαν του εἰ μὴ ἐπὶ τῇ πεποιθήσει, ὅτι ὁ υἱός του εἶχεν ἀποθάνει· ἐπειδὴ λοιπὸν οὗτος ζῆ, ἄρα ὁ πατήρ οὐδὲν ἔδωκεν ὑμῖν. Πῶς θέλετε νὰ διαστρέψωμεν τοῦτο! Ἄλλ' ἐπεθύμουν νὰ μάθω, ἀνερώνησε θριαμβευτικῶς, διατὶ βασιανίζομεθα νὰ εὐρωμεν δυσάριστον λύσιν, ἐνῶ ἔχομεν ἀνά χεῖρας ἄλλην ἐτοιμὴν, εὐκόλον, ἀλάνθαστον και τιμίαν. Ἐάν ἀνεγνώσατε ὀλίγον τι τοὺς κωμικούς μας ποιητάς, θὰ παρατηρήσατε βεβαίως ὅτι ὅλαι αἱ κωμωδίαί τελειώνουσι διὰ συνοικεσίου τοσοῦτον ἐπιτυχῶς, ὅστε φαίνεται ὅτι ὁ γάμος ἐπινοήθη ἐπίτηδες διὰ τὴν εὐκολίαν και τὴν εὐχαριστήσιν τῶν ποιητῶν. Ὁ γάμος λοιπὸν, κύριε μαρκήσιε! ὁ γάμος εἶναι τὸ πανίσχυρον ἐλατήριον τὸ deus ex machina, εἶναι τὸ ξίφος τέλος τοῦ Ἄλσεξάνδρου, τὸ κόπτον τὸν Γόρδιον δεσμόν. Ἴδετε τὸν Μολιέρου, ἴδετε τὸν Regnard, ἴδετέ τους ὅλους· πῶς ἤθελον κατορθώσαι νὰ δώσωσι λύσιν εἰς τὰ ἐπινοήματα ἐκεῖνα τῆς φαντασίας των, ἐάν δὲν κατέφευγον εἰς τὸν γάμον; Εἰς ὅλας λοιπὸν τὰς κωμωδίας τίς συμβιβάζει διαμαχομένους οἰκογενεῖας; τίς συμβιβάζει τὰς διαφοράς; τίς διαλύει τὰς δίκας; τίς τέλος δίδει τέμα και εἰς αὐτὸν τὸν ἔρωτα; Ὁ γάμος, πάντοτε ὁ γάμος. Ἐάν λοιπὸν ἀληθεύῃ ὅτι τὸ θεῖον εἶναι ἡ πιστὴ ἀπεικόνισις τοῦ πραγματικοῦ βίου, τότε δὲν βλέπω διατὶ νὰ μὴ τελειώσωμεν και ἡμεῖς τὴν ὑπόθεσιν μας διὰ τοῦ γάμου. Λέγουσιν ὅτι ἡ δεσποινὴς Λασεγλιέρ εἶναι νεκρὰ και εὐειδῆς, ὁ κύριος Βερνάρδος εἶναι ἐπίσης νέος ἔτι και ἀρκετὰ κομψός, ὡς βεβαιούσιν. Ἐνώσατε λοιπὸν τὰς δύο ταύτας νεκρὰς ὑπάρξεις· και ὁ Μολιέρου αὐτὸς δὲν ἤθελον εὐρεῖ καταλληλοτέρην λύσιν.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ μαρκήσιος, καίτοι εἰς σοβαρὰν εὐρισκόμενος θέσιν, κατελήθη ὑπὸ τοσοῦτον σφοδρῷ γέλωτος, ὥστε ἐπὶ πέντε λεπτά ἐκράτει τὰ πλευρά του, περιστράφετο ἐπὶ τῆς ἑδρας του και ἀνεκἀγγαζε θορυβωδῶς.

— Μὰ τὸν Θεόν! ἀνερώνησεν ἐπὶ τέλους, ἐπὶ δύο ὅλας ὥρας κάθημαι ἐδῶ ὡς ὑπόδικος ἐπὶ τῆς ἑδρας μου· μοὶ ὀφείλατε λοιπὸν τὴν μικρὰν ταύτην ἀποζημίωσιν. Ἐπαναλάβετε παρακαλῶ τοῦτο.

— Ἐγὼ τὴν τιμὴν νὰ ἐπαναλάβω, ἀπήντησεν ὁ πανοῦργος γέρον μετ' ἀναλλοιώτου ἀταραξίας, ὅτι τὸ μόνον μέσον τοῦ νὰ συμβιβάσῃτε τὴν ὑπόληψιν σας μετὰ τῶν συμφερόντων σας εἶναι νὰ προσφέρητε τὴν χεῖρα τῆς δεσποινίδος Λασεγλιέρ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ πρώην ἐνοικιαστοῦ σας.

Ἄλλ' ὁ μαρκήσιος δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ κρατηθῇ, ἐρρίφη ὑπτίως ἐπὶ τῆς ἑδρας του, ἠγέρθη, περιήλθε δις τὸ δωμάτιον και ἦλθε πάλιν νὰ καθίσῃ καταχθόνως ὑπὸ σπασμωδικῷ γέλωτος· τέλος ὅτε συνήλθεν ὀλίγον.

— Κύριε, ἀνερώνησε, μοὶ εἶπον μὲν ὅτι εἴσθε ἄνθρωπος εὐφυής, ἀλλ' ἤμην μακρὰν τοῦ νὰ ὑποθέσω εἰς πόσον μέγαν βαθμὸν ἠξίεζε τοῦτο. Διάβολε! πόσον ταχέως προβαίνετε! τί διορατικὸς νοῦς! τί ἀσφαλὲς ὄμμα! ποία μέθοδος τοῦ συμβιβάζειν τὰ πράγματα! Ἀφοῦ ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ ἐφθάσατε εἰς τόσον μέγα βαθμὸν πολυμαθείας, ἐνωσώ ὅτι ἠρχίσαστε πολὺ μικρὸς νὰ φοιτᾶτε εἰς τὸ σχολεῖον. Μὰ τὸν Θεόν, τί ἄβυσσοι γνώσεων! Δὲν ἀμφιβάλω ὅτι ἡ κυρία Δετουρνέλ, ὁσάκις ἐξέρχεται μεθ' ὑμῶν τὴν Κυριακὴν εἰς Βλοσσάκ, κρατεῖ ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν. Ἄλλά, κύριε νομοδιδάσκαλε, προσέθητε ἐν ἀλλάσσει ἀποτόμως ὕψος, ἐλησημονήσατε ὅτι ἐκάλεσα ὑμᾶς ἵνα ἐξετάσητε νομικῶς τὴν ὑπόθεσιν και ὄχι ἵνα μοὶ δώσητε συμβουλὰς περὶ πραγμάτων, εἰς ἃ δὲν σὰς ἔδωκα τὴν ἀδειαν ν' ἀναμιγνύσθε.

— Θεέ μου, ὑπέλαθεν ἀταράχως ὁ κ. Δετουρνέλ, ἐνωσώ ὅτι τοιαύτη πρότασις ἀντίκειται εἰς τὰς εὐγενεῖς ὑμῶν κλίσεις. Κύριε μαρκήσιε, θέτω ἑμαυτὸν πρὸς στιγμὴν εἰς τὴν θέσιν σας, ἐγκολπούμαι τὰς ἀντιπαθείας σας, παραδέχομαι ὅτι ἔχετε πληρέστατα δίκαιον· ἐν τούτοις ἐάν θελήσῃτε πρὸς στιγμὴν νὰ σκερθῆτε ὀλίγον, θέλετε ἐνοήσαι ὅτι και ἡ μάλλον δικαία ὑπερηφάνεια ἀναγκάζεται ἐνίοτε νὰ υποκύψῃ εἰς τὴν ἀνάγκην.

— Φθάνει ἔως ἐδῶ, κύριε, εἶπεν ὁ μαρκήσιος, μὲ τόνον μὴ ἐπιδεικτικὸν ἐνστάσεως.

Τοῦτο ὅμως δὲν ἐμπόδισε τὸν δόλιον γέροντα νὰ ἐξακολούθησῃ.

— Κύριε μαρκήσιε, ἀπήντησε μετὰ σταθερότητος· τὸ εἰλικρινὲς ἐνδιαφέρον μου και ἡ συμπάθεια, ἢν μοὶ ἐμπνέει ἡ θέσις ὑμῶν, ἢ πρὸς τὴν ἐνδοξὸν ὑμῶν οἰκογένειαν ἀφοσιώσις μου, ἢ ἀνεγνωρισμένη εἰλικρίνεια και ἡ τιμιότης τοῦ χαρακτῆρός μου, μοὶ ὑπαγορεύουσι νὰ ἐπιμείνω· θὰ ἐπιμείνω λοιπὸν και ἀν ἀκόμη ὡς ἀμοιβὴν τῆς ἀ-

φωτισσῆσός μου μέλλω νὰ ὑποστῶ τὴν ὀργὴν και τὰ σκώμματα ὑμῶν. Ὑποθέτω ὅτι ἡμέραν τινὰ ὀλισθαίνετε και πίπτετε ἐντὸς τοῦ Κλαῖν' δὲν ἤθελον εἶσθαι ἐνοχος ἐνώπιον Θεοῦ και ἀνθρώπων ὁ ἴδων ὑμᾶς πνιγόμενον και μὴ δραμῶν ὅπως σὰς σώσῃ; Αἴ λοιπὸν! ἐπέσατε ἐντὸς βαράθρου ἑκατοντάκις βαθυτέρου τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ μας και ἤθελον παραλείψῃ τὸ καθήκον μου, ἐάν δὲν μετεχειρίζομην, καίτοι φοβούμενος μὴ σὰς πληγώσω, πάντα τὰ ἐφικτὰ μέσα ὅπως σώσω ὑμᾶς.

— Αἴ! κύριε, ἀνερώνησεν ὁ μαρκήσιος, ἐάν οἱ ἄνθρωποι οἰκαιοθελῶς ζητοῦσι νὰ πνιγῶσιν, ἀρετε αὐτοὺς νὰ πνιγῶσιν ἐν εἰρήνῃ· διότι προτιμότερον εἶναι νὰ πνιγῇ τις ἐντὸς καθαροῦ ὕδατος παρὰ νὰ σωθῇ προσκολλώμενος εἰς τὴν ἀτιμίαν και τὴν αἰσχύνην.

— Τὰ αἰσθήματα ταῦτα περιποιούσιν ὑμῖν τιμὴν και ἀναγνωρίζω τὸν ἄξιον ἀπόγονον περικλητῶν προγόνων. Φοβοῦμαι ὅμως ὅτι μεγαλοποιεῖτε ὑπὲρ τὸ δέον τοὺς κινδύνους γάμου μετὰ κατωτέρου, ἐνῶ δικαίως ἢ ἀδίκως, ὀφείλει τις νὰ παραδεχθῇ ὅτι ἀπὸ τίνος καιροῦ αἱ ἰδέαι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐτροποποιήθησαν παραδόξως. Κύριε μαρκήσιε, ἡ ἐποχὴ ἐν ἣ ζῶμεν εἶναι ἀνώμαλος και ταραχώδης, ἡ δὲ ἀριστοκρατία και τοὶ ἐπανορθωθεῖσα καταρρέει ὁσημέραι και ὑπὸ τὴν ἐπίκτητον λαμπρότητα μεθ' ἧς περιέβαλον αὐτὴν, αἰσθάνεται τις ὅτι ὠχρῆ και κλίνει πρὸς τὴν δύσιν της. Ἐγὼ λοιπὸν τὴν πεποιθήσιν ὅτι δὲν θέλει ἄλλως ἀναλάβῃ τὴν προτέραν αὐτῆς λάμψιν, εἰ μὴ ἐμβαπτίζομένη εἰς τὴν πανταχόθεν ὑπερχαλιούσαν δημοκρατίαν. Ἐσκέφθη ὠρίμως περὶ τοῦ μέλλοντός μας· διότι και ἐγὼ ἐπίσης εἶμαι εὐπατρίδης και ἀπόδειξις ὅτι αἰσθάνομαι βαθύτατα τὴν ἀνάγκην νὰ συνδεθῶμεν μετὰ τοῦ ὄχλου, εἶναι ὅτι ἀπεράσιστα ἐσχάτως νὰ νυμφεύσω τὴν θυγατέρα μου μεθ' ἑνὸς κλητῆρος. Τί τὰ θέλετε, ἡ ἀριστοκρατία κατήνησε σήμερον ὡς τὰ πολύτιμα ἐκεῖνα μέταλλα τὰ μὴ ἀποικτώντα σύστασιν εἰ μὴ μιγνυόμενα μετ' ἄλλου στερεωτέρου. Ὁ γάμος λοιπὸν μετ' ἀνθρώπων ἐκ τοῦ ὄχλου οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ κεραυναγωγὸς προστατεύων ἡμᾶς κατὰ τῶν καταγιγῶν· διότι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην αἱ κοινωνικαὶ τάξεις παραδόξως ἀνακυκλώνται περὶ ἡμᾶς και ἐντὸς εἰκοσιν ἐτῶν ὁ εὐπατρίδης θέλει ἀναμιγθῇ μετὰ τὸν ὄχλον, ἐνῶ ἐκ τῶν κατωτέρων στρωμάτων νέα θέλει σχηματισθῇ ἀριστοκρατία. Κύριε μαρκήσιε, θέλετε νὰ σὰς εἰπω ὅλην τὴν σκέψιν μου;

— Δὲν ἔχω καμμίαν ἐπιθυμίαν νὰ τὴν μάθω.

— Ἐν τούτοις θέλω σὰς τὴν εἰπεῖ, ἀπήντησεν ὁ μικρὸς, ἀλλ' ἀποτρόπαιος ἐκεῖνος γέρον· χάρις εἰς τὸ ἐπιφανεὲς ὄνομά σας, χάρις εἰς τὴν μεγάλην περιουσίαν σας, εἰς τὴν εὐφυίαν σας, εἰς τοὺς ἀριστοκρατικούς σας τρόπους, δὲν εἴσθε πολὺ δημοφιλῆς ἐνταῦθα. Ἐχετε ἐχθρούς, ἀλλὰ τίς ἀνωτέρας περιωπῆς ἄνθρωπος δὲν ἔχει; Ἄπ' ἐναντίας,



ἀς οἰκτείρωμεν τὸν μὴ ἔχοντα δύο ἢ τρεῖς. Σαῖς λοιπὸν ἔχετε πολλούς· καὶ πῶς ἠδύνατο νὰ ἔχη ἄλλως; Δὲν ἀγαπᾷ ὑμᾶς ὁ ὄχλος· καὶ τί ἀπλοῦστερον, ἀφοῦ ἡ δημοτικότης εἶναι τὸ προτέρημα τῶν ἀνοήτων καὶ μετρίων ἀνθρώπων; Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἔχετε τὴν τιμὴν νὰ εἰσθε μισητός.

— Κύριε. . .

— Ἀφήσατε κατὰ μέρος τὴν μετριοπροσύνην, κύριε μαρκήσιε· σὰς ἐχθρεύονται καὶ χρησιμεύετε ὡς σημεῖον σκοποβολῆς εἰς μερίδα τινὰ ὁσημέραι θρασυνομένην καὶ ἐπαπειλούσαν νὰ γείνη ἡ πλειονοψηφία τοῦ ἔθνους. Δὲν θέλω βεβαίως ν' ἀναφέρω τὰς ποταπὰς συκοφαντίας, ἀς οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι οἱ ἄνευ ἀρχῶν καὶ νόμων διεδίδουσι ἀπαύστως καθ' ὑμῶν. Γνωρίζω κάλλιστα ὅποιον σέβας ὀφείλεται ὑμῖν, ὥστε νὰ συγκατανεύσω ποτὲ νὰ γείνω ἡ ἡχὼ τῶν χυδαίων αὐτῶν φλυαριῶν. Κατηγόρουσιν ὑμᾶς ἀναφανδὸν ὅτι ἐγκατελείψατε τὴν πατρίδα καθ' ἣν στιγμὴν αὐτὴ ἐκινδύνευεν, ὅτι ἐλάβετε τὰ ὄπλα ἐναντίον τῆς Γαλλίας.

— Κύριε, ὑπέλαβεν ὁ κύριος Λασεγλιέρ μετὰ δικαίας ἀγανακτικῆς οὐδέποτε ἔλαβον ὄπλα ἐναντίον οὐδενός.

— Εἶμαι πεπεισμένος περὶ τούτου, κύριε μαρκήσιε, καὶ ὅλοι οἱ τίμιοι ἄνθρωποι φρονοῦσιν ὡς ἐγώ, ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ φιλελεύθεροι οὐδενὸς σέβονται καὶ οἱ τίμιοι ἄνθρωποι εἶναι σπάνιοι. Εὐχαριστοῦνται λοιπὸν θεωροῦντες ὑμᾶς ὡς ἐπιβουλευόμενον τὴν δημοσίαν ἐλευθερίαν· φήμη διατρέχει ὅτι μισεῖτε τοὺς νέους θεσμούς, ὅτι προσπαθεῖτε νὰ ἐπαναφέρητε εἰς τὰς ἰδιοκτησίας σας τὴν φορολογίαν καὶ τὰ λοιπὰ τῶν τιμαριωτῶν ἐπὶ τῶν χωρικῶν προνόμια. Βεβαίως εἶναι ἔγραψατε εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα Λουδοβίκον τὸν δεκάτον ὄγδον, συμβουλευσάμενος αὐτὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ βουλευτήριον, ὡς εἰσήλθε Λουδοβίκος ὁ δέκατος τέταρτος, μετ' ὃ καὶ μαρτυροῦν ἀνὰ χεῖρας καὶ φερῶν ὑψηλὰ στρατιωτικὰ ὑποδήματα. Διακίδουσι ἐπίσης ὅτι ἐορτάζετε κατ' ἔτος τὴν ἐπέτειον τῆς μάχης τοῦ Βατερλώ, ὑποπτεύουσιν ὑμᾶς ὡς εὐρισκόμενον εἰς μυστικὰς συνεννοήσεις μετὰ τῶν Ἰησουϊτῶν, τέλος κατήντησαν νὰ εἰπωσιν ὅτι ἀναφανδὸν περιφρονεῖτε τὴν δόξαν τῶν Λαγεῶνων μας προσάπτων καθ' ἑκάστην εἰς τὴν οὐρὰν τῶν ἵππων σας τρίχουσαν ταινίαν! Ἄλλ' οἱ συκοφαντοῦντες δὲν περιορίσθησαν ἕως ἐδῶ· λέγουσι πρὸς τοὺς ὅτι ὁ γέρον Σταμπλὴ ὑπῆρξε θυμῶν τοῦ δόλου καὶ τῆς ἀπάτης σας, ὅτι εἰς ἀμοιβὴν τῶν εὐεργεσιῶν του ἀφήκατε αὐτὸν ν' ἀποθάνῃ τῆς θλίψεως. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ σὰς φοβήσω, ἐν τούτοις ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὑμῖν, ὅτι εἰς τὸ σημεῖον εἰς ὃ εὐρίσκονται τὰ πράγματα, ἐὰν ἐκτραχῆ δευτέρα ἐπαναστάσις—καὶ Κύριε οἶδε τί ἐπιφυλάττει ὑμῖν τὸ μέλλον—τότε κύριε μαρκήσιε, πρέπει νὰ σπεύσῃτε νὰ σωθῆτε μακρὰν τῆς Γαλλίας· ἄλλως δὲν ἐγγυώμαι περὶ τῆς κεφαλῆς σας.

— Μά, κύριε, τοῦτο εἶναι προδοσία, ἀνεφώνη-

σεν ὁ κύριος Λασεγλιέρ, ὅστις τὰ ἔχασεν ἀκούσας τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τοῦ σατανικοῦ γέροντος· γνωρίζετε ὅτι οἱ φιλελεύθεροι εἶναι ἄθλιοι καὶ ἐλεεινοὶ ἄνθρωποι! Ἐγώ, ἐχθρὸς τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν; Ἐγώ, ὅστις εἶμαι λάτρης αὐτῶν! Πῶς θέλετε δὲ νὰ μισῶ τοὺς νέους θεσμούς ἀφοῦ δὲν γνωρίζω αὐτούς; Οἱ Ἰησουῖται! Ἄλλὰ, μὰ τὸν Θεόν, οὔτε εἶδόν ποτε Ἰησουῖτην εἰς τὴν ζωὴν μου. Παραλείπω τὰ ἐπίλοιπα, διότι δὲν καταδέχομαι νὰ δικαιολογηθῶ ἐναντίον τοιούτων ποταπῶν συκοφαντιῶν. Ὅσον δὲ διὰ δευτέραν ἐπαναστάσιν, εἶμαι βέβαιος, κύριε, ὅτι εἴπατε τοῦτο ἀστεινόμενος.

— Ὅχι, κύριε, δὲν ἀστεινόμεμαι διόλου, ὑπέλαβε ζωηρῶς ὁ κύριος Δετουρνέλ· ἡ θύελλα προετοιμάζεται, τὰ πολιτικὰ πάθη ἐξαγριοῦνται, τὸ ἔδαφος ὑποσκάπτεται ὑπὸ τοὺς πόδας μας καὶ ὁ κίνδυνος ἐπίκειται μέγας καὶ φοβερός. Σὰς τὸ λέγω σπουδαίως· εἴναι δὲν θέλητε νὰ καταληφθῆτε ἐξ ἀπροόπτου, προσέξατε, τείνετε τὸ οὖς, ἀκροάσθητε τοὺς ὑποκόφους μυκηθμούς, μὴ ἐπαναπαύεσθε εἰς τὰ φαινόμενα, ἀλλ' ἔστε ἀγρυπνος νύκτα καὶ ἡμέραν· θέσατε ἐντὸς τῶν κιβωτίων σας ὅ,τι δύνασθε νὰ λάβητε μεθ' ὑμῶν, ὥστε ἄμα ἀντηχήσῃ ὁ πρῶτος κεραυνός, τότε νὰ μὴ σὰς μένη πλέον εἰ μὴ νὰ κλείσῃτε τὰ κιβωτίά σας καὶ νὰ φύγητε.

Ὁ μαρκήσιος ὠχρίσθη καὶ ἐντρομος ἠτένισε τὸν κύριον Δετουρνέλ, ἀλλ' ὁ χαϊρέκακος γέρον ἐξηκολούθησε·

— Βλέπετε λοιπὸν, κύριε μαρκήσιε, ὅτι ὁ γάμος μετὰ κατωτέρου ἔχει καὶ αὐτὸς τὰ καλά του; Ἐννοεῖτε νῦν ὅτι νυμφεύων τὴν δεσποινίδα Λασεγλιέρ μετὰ τοῦ Βερνάρδου κάμετε πολιτικὸν συνδυασμὸν ἐσκεμμένον καὶ ἐμβριθῆ; Παραδέχεσθε ὅτι οὕτως ἐνεργῶν μεταβάλλετε τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων; Ὑποπτεύουσιν ὑμᾶς ὡς ἐχθρὸν τοῦ λαοῦ· σεῖς νυμφεύετε τὴν θυγατέρα σας μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ χωρικοῦ· κατηγοροῦσιν ὑμᾶς ὡς περιφρονοῦντα τὴν δόξαν τῆς Γαλλίας, σεῖς υἱοθετεῖτε στρατιωτὴν ἀναιδέγηέντα ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ· κατακρίνουσιν ὑμᾶς ἐπὶ ἀγνωμοσύνη, σεῖς μιγνύετε τὸ αἷμά σας μετὰ τοῦ αἵματος τοῦ εὐεργέτου σας καὶ οὕτω ἀπογομοῦτε τοὺς συκοφαντοῦντας, ἀφοπλίζετε τοὺς ἐπιβουλευόντας ὑμᾶς, κερδίζετε τὴν κοινὴν γνώμην καὶ αποκτᾶτε συμμάχους αὐτοὺς τοὺς ἐχθρούς σας· τέλος, σώζετε ἐκ τοῦ κεραυνοῦ τὴν κεφαλὴν σας καὶ τὴν περιουσίαν σας καὶ γηράσκετε ἐν μέσῳ τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς λαμπρότητος τῶν προγόνων σας εὐδαιμόνων, ἡσυχος, τιμώμενος ὑπὸ πάντων καὶ ἐξηστραλισμένος ἐναντίον τῶν κινδύνων τῆς ἐπαναστάσεως.

— Κύριε, ἀπήντησε μετ' ἀξιοπροσέπειας ὁ μαρκήσιος, ἐὰν γείνη ἀνάγκη καὶ ἡ θυγάτηρ μου καὶ ἐγὼ θέλωμεν ἀναβῆ ἀταράχως τὰς βαθμίδας τῆς λαμπρότητος· διότι δύναται νὰ γύσωσι τὸ αἷμά μας, ἀλλ' ἐνόσω βέει εἰς τὰς φλέβας μας δὲν θὰ

τὸ μολύνωσι ποτέ. Δόξα τῷ Θεῷ οἱ εὐπατρίδαι τῆς Γαλλίας ἐδειξαν ὅτι γνωρίζουσι νὰ ἀποθνήσκωσιν ὑπὲρ τῶν ἀρχῶν των.

— Τὸ νὰ ἀποθάνῃ τις εἶναι εὐκολόν, εἶναι ὁμῶς δυσκολώτατον τὸ νὰ ζήσῃ· διότι ἐὰν ἡ λαμπρότης ἦτο στημένη πρὸ τῆς θύρας σας, τότε ἐγὼ ὁ ἴδιος ἤθελον σὰς δῶσαι τὴν χεῖρα καὶ σὰς εἰπεῖ·—Ἀνάστητε, ἡ ὁδὸς ἡ ἀγούσα εἰς τὸν οὐρανὸν εἶναι ἐλευθερά! Ἄλλ' ἕως νὰ φθάσῃ τις ἕως ἐκεῖ πόσας τρομερὰς ἡμέρας ἔχει νὰ διέλθῃ, σκεφθῆτε, κύριε μαρκήσιε. . .

— Φθάνει ἕως ἐδῶ, κύριε, εἶπεν ὁ μαρκήσιος ἐξάγων ἐκ τοῦ θυλακίου τῆς μεταξίνης ἀναξυρίδος του μικρὸν δικτυωτὸν βαλάντιον, ὑπερ κρυφίως διωλίσθησεν ἐντὸς τῆς χειρὸς τοῦ κυρίου Δετουρνέλ. Σὰς εὐχαριστῶ διότι με διεσκεδάσατε· πρὸ πολλοῦ δὲν ἐγέλασα με τὴν εὐχαρίστησιν.

— Κύριε μαρκήσιε, ὑπέλαβεν ὁ κύριος Δετουρνέλ, ἀφίμων ἀφελῶς τὸ βαλάντιον νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ δαπέδου, με ἀντεμείψατε ἀρκούντως τιμῆσας με διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης σας, ἐκτὸς τούτου ἐὰν πραγματικῶς κατώρθωσα νὰ κάμω ὑμᾶς νὰ γελάσῃτε, καίτοι εἰς τοσοῦτον δεινὴν εὐρισκόμενον θέσιν, θεωρῶ τοῦτο, ὡς τὸν μέγιστον τῶν θριάμβων μου καὶ σὰς εἶμαι ἐγὼ ὁ ὑπόχρεος. Ὅσακις λοιπὸν θελήσετε νὰ προστρέξῃτε εἰς τὰς ἀσθενεῖς μου γνώσεις, δὲν ἔχετε εἰ μὴ νὰ μοὶ γράψετε ὀλίγας λέξεις καὶ θὰ εἶμαι εἰς τὰς δικταγὰς σας· θέλω δὲ λογιζέμεντα εὐτυχῆ ἐὰν κατορθώσω, ὡς σήμερον, νὰ φέρω γαλήνην εἰς τὸ πνεῦμά σας.

— Εἰσθε παρὰ πολὺ καλός.

— Καὶ πῶς; καίτοι ὁ οἶκος οὗτος δὲν εἶναι πλέον ἰδικός σας, καίτοι δὲν ἔχετε πλέον οὔτε μέγαρον, οὔτε κήπου, οὔτε δάση, οὔτε ἐπαύλει, οὔτε γωνίαν γῆς ἐφ' ἧς νὰ στήσῃτε τὴν σκηνήν σας, εἰσθε πάντοτε δι' ἐμὲ μαρκήσιος Λασεγλιέρ, μεγαλειότερος ἐν τῇ δυστυχίᾳ παρ' ὅσον ὑπήρξατέ ποτε εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς εὐδαιμονίας. Τοιοῦτος εἶναι ὁ χαρακτήρ μου, συμμερίζομαι τὴν θλίψιν τῶν δυστυχοῦντων, συμπάθω πρὸς τοὺς ἠττημένους καὶ ἐὰν αἱ πολιτικαὶ μου δοξασίαι μοι ἐπέτρεπον τοῦτο, ἤθελον συνοδεῦσαι τὸν Ναπολέοντα εἰς τὴν ἀγίαν Ἐλένην. Ἔστε λοιπὸν βέβαιος ὅτι τὸ σέβας καὶ ἡ ἀφοσίωσίς μου θέλουσι παρακολουθήσει ὑμᾶς εἰς οἰκνδήποτε θέσιν καὶ ἐν εὐρεθῆτε, καὶ ὅτι θέλετέ με εὖρει πάντοτε πιστὸν φίλον ἐν τῇ δυστυχίᾳ σας.

— Ἔστε βέβαιος καὶ ὑμεῖς, κύριε, ὅτι τὸ σέβας καὶ ἡ ἀφοσίωσίς σας θὰ μοὶ ἦναι πολύτιμος παρηγορία, ἀπήντησεν ὁ μαρκήσιος σύρων πρὸς ἑαυτὸν τὴν ταινίαν τοῦ κώδωνος.

Ὁ κύριος Δετουρνέλ ἠγέρθη, ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀναχωρήσῃ ἔστη πρὸ τῆς θύρας, ἔστρεψε περὶ ἑαυτὸν βλέμμα ἐταστικὸν καὶ ἐθεώρησε μετ' εὐχαριστικῆς τὰ καθέκαστα τοῦ πολυτελοῦς ἐκείνου δωματίου.

— Γοητευτικὸν ἐνδιαίτημα! ἐψιθύρισε ὡς ὁμιλῶν καθ' ἑαυτὸν· τάπητος τοῦ Aubusson, δαμασκηνὰ παρπατάσματα τῆς Γενούης, ἀγγειοπλαστικά ἔργα τῶν Σεβρῶν καὶ τῆς Σαξωνίας, ἐπιπλα τοῦ Boule, κρυστάλλινα ἀγγεῖα τῆς Βοσνίας, ζωγραφικὰ καὶ γλυπτικὰ ἔργα διασήμων καλλιτεχνῶν, πόσον ὠραῖα εἶναι τὰ πάντα! . . . Κύριε μαρκήσιε, ζῆτε ἐνταῦθα ὡς βασιλεὺς. Καὶ οἱ κῆποι καὶ τὰ δάση ταῦτα, προσέθηκε, πλησιάζουσι πρὸς τὸ παράθυρον, ποῖαν μεγαλοπρέπειαν δίδουσιν εἰς τὴν τοποθεσίαν! Κατὰ τὰς ἐαρινὰς νύκτας καθήμενος παρὰ τὴν ἐστίαν σας, ἀκούετε βεβαίως τὰ ἄσματα τῶν ἀηδόνων.

Ἄλλ' ἡ θύρα ἠνοιχθῆ καὶ ὑπηρέτης ἐφάνη ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ.

— Ὑάσμε, εἶπεν ὁ κύριος Λασεγλιέρ ὠθῶν διὰ τοῦ ποδὸς τὸ ἐπὶ τοῦ τάπητος κατακείμενον δικτυωτὸν βαλάντιον διὰ μέσου τοῦ ὁποῦ ἐλαμπον τὰ χρυσὰ νομίσματα ὡς λεπίδες ἰχθύος, λάβε τοῦτο, σοὶ τὸ προσφέρει ὁ κύριος Δετουρνέλ. Χαίρετε, κύριε Δετουρνέλ, τοὺς χαριετισμούς μου εἰς τὴν σύζυγόν σας. Ὑάσμε, ἐδήγησε τὸν κύριον τῷ ὀφείλει τὴν φιλοφροσύνην ταύτην.

Καὶ ταῦτα λέγων, ἔστρεψε νωγελῶς τὰ νῶτα καὶ βυθισθεὶς ὑπὸ τὸ διπλοῦν παρπατάσμα ἐνὸς τῶν παραθύρων ἤγγισε διὰ τοῦ μετώπου τὰς ὑέλους. Ἄλλ' ἐνῶ ἐνόμιζεν ὅτι ὁ κύριος Δετουρνέλ, εὐρίσκετο ἤδη ἔξω τοῦ μεγάρου, αἶφνης ὁ μοχλῆρὸς γέρον, ὡς ὄφρι λαθραίως διολισθησάς, ἠψώθη ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῶν ποδῶν του καὶ κύψας πρὸς τὸ οὖς τοῦ μαρκησίου:—Κύριε μαρκήσιε, εἶπε χαμηλῆ τῆ φωνῆ καὶ με ὕψος μυστηριώδους.

— Πῶς! εἰσθε ἀκόμη ἐδῶ; ἀνεφώνησεν ὁ κύριος Λασεγλιέρ στραφείς ἀποτόμως.

— Ὡς τελευταίαν συμβουλήν, σὰς λέγω· ἡ περιστασις εἶναι κρίσιμος· θέλετε νὰ σωθῆτε; νυμφεύσατε τὴν θυγατέρα σας μετὰ τὸν Βερνάρδον.

Ἄλλὰ σταλεῖς ἐς κέρκακας δὴ τοῦ εὐπατρίδου ἐξῆλθε τέλος τοῦ δωματίου, παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Ὑάσμου, ὅστις ἔκαμνεν αὐτῷ ἐπανειλημμένως ὑποκλίσεις καὶ ἀνεχώρησε τοῦ μεγάρου περιχαρὴς ὡς ἱκτίς, ἥτις ἐξερχομένη τοῦ ὀρνιθῶνος ἐν ᾧ ἔκαμε θραῦσιν, λείχει ἔτι τὰ χεῖλη.

Οὕτω λοιπὸν ὁ κύριος Δετουρνέλ, ὑπὸ τὴν πρόφασιν ὅτι ἤγγισε τὴν πληγὴν τοῦ μαρκησίου ἵνα θεραπεύσῃ αὐτήν, ἐνεστάλαξε δηλητήριο, καὶ ὁ ἀτυχὴς ἀσθενής, ὅστις καὶ πρὶν ἔτι καλέσῃ ἰατρὸν ἠσθάνετο ἑαυτὸν βαρῶς ἀσθενοῦντα, ἐβεβαίωθη νῦν, ὅτι τὸ πάθημα αὐτοῦ ἦτο ἀνίκατον καὶ θανατηφόρον. Τοιοῦτον ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀξιωμαθημονεύτου ἐκείνης γνωμοδοτήσεως.

\*Ἐστὶν συνέχισμα.

ΛΕΙΠΟΝ Γ. ΠΑΝΗΛΑΟΠΟΥΛΟΥ.

Ὁ λόρδος Σέστερφιλδ ἐχαρακτήριζε τὸν εὐγενῆ λέγων ὅτι εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν φιλαλήθης ἄνθρωπος.



«Δημοσιεύσαντες ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐστίας» πραγματείαν τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ ἱατροῦ κ. Ε. Νίδερ περὶ τοῦ ἠφαιστειώδους φαινομένου τῆς λεκάνης τοῦ Αἰτωλικοῦ, καταχωρίζομεν σήμερον καὶ τὰς μεταγενέστερον ἐπιστάσεις ἡμῖν νέας παρατηρήσεις τοῦ αὐτοῦ ἐπιστήμονος, ὡς καὶ ἐκθεσὶν περὶ τοῦ αὐτοῦ φαινομένου ἐτέρου ἐν Μεσολογγίῳ ἱατροῦ, τοῦ κ. Γ. Παρλαπά, συνταχθεῖσαν κατὰ πρόσκλησιν τῆς νομαρχίας Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας μετὰ ἐπιτόπιον ἐπίσκεψιν καὶ μελέτην τοῦ φαινομένου καὶ δημοσιευθεῖσαν ἐν τῇ ἐφημερίδι «Ἀιτωλίας», ὅπως οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν ἔχουσιν ὑπ' ὄψιν πληρεῖς τὰς περὶ τοῦ περιέργου φαινομένου γενομένας ἐρεῦνας καὶ παρατηρήσεις. Σ.τ.Δ.

Περὶ τοῦ ἐν Αἰτωλικῷ ἐκτάκτου

### ΓΕΩΛΟΓΙΚΟῦ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

Περὶ τῶν ἐν τῷ κόλπῳ Αἰτωλικοῦ ἠφαιστειῶν συμβάντων, ἄτινα, ὡς ἐν φήμῃς μανθάνεται, ἠκολούθησαν μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. (11—12 Φεβρ. 1882) τὰ ἐφεξῆς εἰσὶ τὰ μᾶλλον ἀξιοσημεῖωτα α) ἡ θνησιμότης τῶν ἐνθαλασσίων ὀργανισμῶν ὕψισταται εἰσέτι, παρετηρήθη δὲ ἰδίως ἐπιτεινομένη ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἰλύϊ τῆς ἠφαιστειῶς λεκάνης ἐγγέλεων. Ὡς ἐκ τῆς χημικῆς μεταβολῆς τῆς κατὰ τὸ βάθος τοῦ κόλπου ἰλύος, ἠναγκάσθησαν οὗτοι νὰ πλησιάζωσιν εἰς τὰς ἀκτὰς, ὡς οἱ λοιποὶ ἰχθύς. Λέγεται, ὅτι λίαν πλουσία ὑπῆρξε τελευταῖον ἡ ἀγρὰ τῶν ἐγγέλεων, καὶ ὅτι διάφοροι ἐνασχολούμενοι ἀπήλαυσαν οὐκ εὐκαταφρόνητον τὴν ἐκ ταύτης πρόσδοτον. β) συνεχόμεναι ταῖς προγεγενημέναις, παρετηρήθησαν νέαι ἀραιαὶ καὶ ἐλαφραὶ δοκίμασι τοῦ ἐδάφους, ἐν Αἰτωλικῷ, καὶ εἰς τὰ περίξ γ) διεδόθη πρὸς τούτους, ὅτι ἐπανειλημμένως ἡ κάτοψις τῶν ὑδάτων τοῦ πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως κόλπου ἐδεικνύετο μεταβάλλουσα ἐνίοτε τὴν χροιάν, πότε μὲν τεφροειδῆς καὶ τεθλασμένη, εἶπε γαλακτιζούσα, πότε ἐκτάκτως ὑπερυθρῶς γενομένη, καὶ οἷον ταινίας ἐρυθρωπᾶς παριστάνοσα. Περὶ τοῦ νεωτέρου τούτου, πρὸς τὰς ὀχθὰς αὐτῆς τῆς πόλεως προσεγγίζοντος φαινομένου, ἀνέφεράν μοι ὁ ἱατρός κ. Ἐπ. Μπέλλιος, ὁ καὶ Βουλευτὴς Αἰτωλίας ἀναδειχθεὶς, καὶ ὁ υἱός μου Σπυρίδων, ἱατρός ὡσαύτως, ὅστις κατὰ τὴν 29 Ἰανουαρίου (10 Φεβρουαρίου) μεταβάς εἰς Αἰτωλικόν, ἀντελήθη αὐτόπτης τῆς ἐκτάκτου ταύτης ἐπόψεως. δ) ἀναφέρεται ἐπίσης, ὅτι πρὸς ἀγρὰν ἰχθύων κατὰ τὰ βύθια τοῦ κόλπου ἐβρίμμενα τὰ τῶν ἀλιέων δίκτυα, ἀνέσυστον τεθνεώτας ἰχθύς, ἀντὶ ζώντων, σὺν ἰλύϊ λίαν δυσόσμου ἐκ θειώδους τινὸς οὐσίας.

Κατὰ τὴν πρώτην ἀφήγησίν μου περὶ τῆς κατὰ τὰ παράλια τοῦ Αἰτωλικοῦ κόλπου συντόμου περιηγήσεώς μου (\*1δ. «Ἐστίας» ἀριθ. 316, 17 Ἰανουαρ. 1882) ἐποίησα μνείαν ὄρυκτου τινος, αὐτόθι κατὰ τὰς ὀχθὰς ἀνευρεθέντος, ὅπερ, σαπυνώδη τὴν ἐπαφὴν ἔχον μοι ἐπαρουσίασε τοὺς χαρακτηριστικὰς τῆς λεγομένης σημηκρίδος γῆς. Ἐκ περιεργείας ὀρυκτῆς εἰς προχείρους τοῦ ὄρυκτου χημικὰς δοκιμασίας, ὑπέβαλον αὐτὸ εἰς τὴν ἐ-

πίδρασιν τοῦ θειικοῦ, τοῦ ὑδροχλωρικοῦ καὶ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος. Ἄπαντα τὰ ἀντιδραστήρια ταῦτα παρήγαγον ἐκ τῆς ἐν ἀπεσταγμένῳ ὕδατι ἐναίωρουμένης παιπᾶλης τοῦ ὄρυκτου, σαφῆ καὶ συνεχῆ ἀναβρασμὸν, εἴτε ἀνάπτουζιν ἀερίου, ἀγνώστου φύσεως. Ἀκολούθως προέβην εἰς ἕτερον πείραμα, ὑποβαλὼν τὸ ὄρυκτὸν εἰς σφοδρῶτα πυρᾶν, ἐρυθρὰν μέχρι λευκῆς σχεδὸν πυρακτώσεως, ἐντὸς χωνευτηρίου, οἷον οἱ τεχνῖται χρυσοχοὶ χρωῦνται. Διὰ τῆς πυρακτώσεως ἐν πρώτοις δὲν κατεδεικνύετο καταφανῆς μεταβολὴ τοῦ ὄρυκτου, οὐχ ἦντιον, ἐπιχυνόμενα ἐπὶ τοῦ ἀποψυχθέντος ὑπολείμματος τὰ ἀντιδραστήρια ὀξέα, τὸ θειικόν καὶ τὸ ὑδροχλωρικόν ὄξυ, παρήγαγον τὸ ἐκπληξάν ἡμᾶς φαινόμενον τῆς ἀναπτύξεως ὑδροθειωμένου ἀερίου, οὐτινος ἡ πραγματικότης ἀπαδείχθη ἐν τῷ ἅμα ἐκ τῆς γνωστῆς, χαρακτηριζούσης αὐτὸ, ὁσμῆς. Κατόπιν παρετηρήθη ἕτερον τὸ γνώρισμα ὅτι μικρὰ ταινία τοῦ διὰ λιθαργύρου κοινού ἐμπλάστρου, ἐμβαπτιζομένη ἐν τῷ ἀερίῳ, μετέβαλε σαφῶς τὴν ὄψιν καὶ χροιάν, στικπνίζουσα γενομένη ὡς μεταλλικὴ ὑπάργυρος ἐπιφάνεια.

Ἀπέναντι τοιοῦτου ἐξαγομένου τοῦ χημικοῦ πειράματος ἡμῶν, εἶπετο λίαν φυσικῶς ἡ παράθεσις τοῦ γεγονότος πρὸς τὸ νεωστὶ ἐν τοῖς περίξ τοῦ Αἰτωλικοῦ καταδειχθέν ἠφαιστειῶν γεωλογικόν φαινόμενον, ἐξ οὗ ἀπέβη τότε ὁμοία τις ἀντιδραστήρι ἐπίδρασις τοῦ ὑδροθειωμένου ἀερίου ἐπὶ τῶν μολυβδούχων οὐσιῶν, τῶν χρωματισμῶν τῶν τοίχων, καὶ τοῦ διὰ λιθαργύρου κοινού ἐμπλάστρου. Ἡ ἀντιδρασις αὕτη τῶν ὀξέων ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ χωνευτηρίῳ πεπυρακτωμένου ὄρυκτου δὲν δικαιολογεῖ ἄρα ἀρκούντως τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι τὸ μνησθὲν γεωλογικόν φαινόμενον δὲν διαφέρει οὐσιωδῶς τῆς χημικῆς πράξεως, ἢν παρέστησεν ἡμῖν ἡ ἐνέργεια τῶν ἀντιδραστηρίων ὀξέων ἐπὶ τῆς μετὰ τὴν πυρακτώσιν ἐν τῷ χωνευτηρίῳ ὑπολειφθείσης οὐσίας; — Εἰ μὴ συνέβη παρὰ τῷ ἐνταῦθα χωνευτηρίῳ τοῦ ἀπλοῖκου τεχνίτου χρυσοχοῦ τυχαία τις, καὶ ἡμῖν, τῷ πρωτοπείρω χημικῷ, δυσεξήγητος πλάνη, δυνάμεθα ὄντως νὰ ἀναγάγωμεν τὰ ἐν τῷ μικροσκοπικῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ χωνευτηρίου πεπραγμένα πρὸς τὰς πράξεις τοῦ μεγάλου ἠφαιστειῶν κλιβάνου, οὐτινος ἡ ὑπαρξίς ὑπὸ τὰ βύθια τῆς λίμνης τοῦ Αἰτωλικοῦ τελευταῖον κατεδείχθη τόσον σαφῶς. — Τὸ μνησθὲν ὄρυκτὸν, ἡ σημηκρίδος γῆ, ἐπὶ τῶν παραλίω τοῖς ὀφθαλμοῖς καταφανῆς, ἐπεκτείνεται ἀναμφιβόλως ἐπίσης ὑποθαλασσίᾳ πρὸς τὰ βύθια μέρη τῆς λίμνης, καὶ οὕτως παρέχεται ἀφθονον τὸ ὑλικόν πρὸς ἀνάπτουζιν τοῦ ὑδροθειωμένου ἀερίου, ὅπως συνέβη. Τῆς μεγάλης χημικῆς πράξεως ἐν τῷ χημικῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ ἠφαιστειῶν τὰ ἕτερα ἀναπόφευκτα στοιχεῖα νὰ ἀνεύρωμεν ἐπίσης οὐ πᾶν ἀκατόρθωτον μοι φαίνεται. Τὴν ἀναγκαίαν πρὸς πυρακτώσιν τοῦ λίθου θερμοκρα-

σίαν ὑπολογίζομαι ἐκ τῶν πρὸς τὰ βάθη τοῦ πλανήτου ἡμῶν ὑπερτέρον ταύτης διαβαθμίσεων, ἢν περ δικαίως θέτομεν ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας. Ὑπολείπεται μόνη ἡ ἀνεύρεσις τῶν ἀντιδραστηρίων ὀξέων, ἀλλὰ καὶ τούτων αἱ πηγαὶ οὐπω δυσεῦρετοί εἰσιν, ἂν προσλάβωμεν εἰς βοήθειαν ἡμῶν τὰ παρ' ἄλλοις ἠφαιστειῶν συμβαίνοντα, καὶ ταῖς γεωλόγοις γνωστὰ φαινόμενα τῆς ἀναπτύξεως διαφόρων ὀξέων ἀτμῶν ἐκ τῶν ὑπογείων κλιβάνων, οἷον ἀτμῶν τοῦ θειικοῦ καὶ τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος. Καὶ οὕτως ἐν συνόψει δυνάμεθα φυσικώτατα νὰ ἐξηγήσωμεν τὰ εἰς τὰ περίξ τοῦ Αἰτωλικοῦ παρατηρηθέντα, πάντοτε ὅμως ἐν ὅλῳ ὑποθετικῷ τῷ ὑπολογισμῷ.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς προγεγενησέως ὡς καὶ τῆς νῦν ἐκθεσεώς μου παρίσταμαι συνάμα ἐν δικαίῳ μεμψιμοιρῶν καὶ λυπούμενος διὰ τὴν ἔλλειψιν παντὸς καταλλήλου μέσου διευκολύνοντος τὴν ἐπὶ τόπου ἐρευνᾶν ὁμοίων φυσικῶν φαινομένων. Λυποῦμαι ἐπίσης ὅτι πολλοὶ, οὐ πᾶν ἀδαεῖς περὶ τὰ φυσικά, ὡς ἱατροὶ, φαρμακοποιοὶ, διδάσκαλοι, καὶ ἕτεροι εὐμαθεῖς, παρίστανται ἀδιάφοροι θεαταὶ καὶ θεωροῦσιν ἀμέριμνοι τὰς σπανίας ταύτας πράξεις τῆς φύσεως. Ἀληθῶς ὅμως πλείστα τὰ ἀναγκαιοῦντα πρὸς ἀκριβεστέραν ἐρευνᾶν τῶν γεγονότων ἐλλείπουσι παρ' ἡμῖν, καὶ γὰρ χρόνον ἱκανοῦ δεῖται, καὶ δαπάνης οὐκ ὀλίγης. Οὕτω στεροῦμεθα τῶν κοινοτέρων ἐργαλείων πρὸς καταμέτρησιν τῶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου διδακτικῶν μετεωρολογικῶν φαινομένων, τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως, τῆς θερμοκρασίας τοῦ τε ἀέρος καὶ ὕδατος κ.λ. καὶ πρὸς χημικὴν ἐξέτασιν, ὡς πρὸς μικροσκοπίαν τῶν ἐν τῷ ὕδατι ἢ ἐν τῇ ἰλύϊ τοῦ πηχθέντος νεωτέρων ἀποθέσεων, καὶ τὰ ἐλάχιστα μέσα ἐλλείπουσιν, οὔτε τοῦ ἀπλουστάτου ἐξεταστικοῦ χάστου ἐξαιρουμένου. Ἄλλ' ἀδύνατον ἄρα νὰ ἀνατείλῃ φῶς τι ἐν τοιαύτῃ ἀτελεῖ τῶν πραγμάτων καταστάσει; καὶ ἐκ τίνος σημείου τοῦ ὀρίζοντος ἔδει πρῶτον νὰ ἀναμένωμεν τοιοῦτον; Χρῆος κύριον τῆς ἰχθυοσείας ἐπὶ τοιοῦτων ἐκτάκτων φυσικῶν φαινομένων ἀναθέτει ἡ κοινωνία εἰς τὴν πολυπραγμοσύνην τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος φυσιοδιφῶν καὶ τῶν δημοσίων ὀδηγῶν τῆς ἐπιστήμης. Πέποιθα μὲν περὶ τοῦ ζήλου αὐτῶν, ἀλλὰ συνάμα χρῆ τῆς ἀρωγῆς καὶ τῆς παρακεντήσεως ἐκ μέρους τῶν ἀρχόντων τῆς πολιτείας, συναισθανομένων ἐπίσης ὅτι οὐκ εὐκαταφρόνητα καὶ δημόσια καὶ ἰδιωτικά συμφέροντα κρέμονται πολλάκις ἐκ τῆς ἐγκαίρου καὶ ὀρθῆς ἐκτιμήσεως τῶν φυσικῶν γεγονότων. Ὅπουδῆποτε στραφῆ ὁ ὀφθαλμὸς, κατὰ πρῶτον τὰ τῆς φύσεως κρούουσι τὰ αἰσθητήρια τοῦ θεατοῦ, πάντα δὲ ἀνθρώπον μεγάλως ἐνδιαφέρουσι τὰ φύρδην μίγδην πρὸ τῶν ποδῶν ἐβρίμμενα φυσικὰ ἀντικείμενα, τὰ γεννήματα ἐπὶ τῇ παραγωγῇ αὐτῶν, τὰ δάση κλ. ἐπὶ τῇ καλλιέργειᾳ, οἱ ἰχθύς ἐπὶ τῇ ἀλιείᾳ, τὰ μέταλλα καὶ ὄρυκτά, τὸ ἄλας καὶ ἡ σμύρις,

ἐπὶ τῇ ἐπωφελεῖ διασκευῇ καὶ χρήσει αὐτῶν καὶ παντοῖα ἄλλα πρόκεινται.

Ἐν Μεσολογγίῳ 2[14 Φεβρουαρίου 1882.

Δ<sup>ρ</sup> Ε. ΝΙΔΕΡ.

Ἴδου καὶ ἡ ἀνω μνημονευθεῖσα ἐκθεσις τοῦ κ. Γ. Παρλαπά.

Ἡ πρὸς βορρᾶν τῆς νήσου τοῦ Αἰτωλικοῦ ἐκτεινομένη θάλασσα, περιστοιχιζομένη πανταχόθεν ὑπὸ τῆς ξηρᾶς καὶ συγκοινωνοῦσα μεσημβρινῶς μετὰ τῆς θαλάσσης μόνον διὰ τῶν ἀψίδων τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς γεφύρας τοῦ Αἰτωλικοῦ, ἀποτελεῖ εἶδος λίμνης, ἣτις κατὰ τὸ πλεῖστον αὐτῆς μέρος καὶ ἰδίως κατὰ τὸ μέσον ἔχει βάθος πλέον τῶν ἐξήκοντα μέτρων, καθ' ἃς ἔλαβον πληροφορίας. Εἰς τοὺς βαθυτάτους δὲ ταύτης μυχοῦς διατιθῶνται πολυπληθεῖς ἰχθύες, ἐκ τῶν μεγαλειτέρων ἐν ταῖς θαλάσσαις ταύταις, οἵτινες διαφεύγοντες τὰς συνήθεις τῶν ἀλιέων παγίδας, ὡστοκοῦσιν ἐν ταῖς ἀκταῖς καὶ πολλαπλασιάζουσι τὰ εἶδη τῶν διὰ τῆς γνωστῆς καὶ καταπληκτικῆς αὐτῶν γονιμότητος.

Καθ' ὅρισμένης τοῦ ἔτους ὥρας σμῆνη ἐξ αὐτῶν πολυπληθῆ, διερχόμενα διὰ τῶν ἀψίδων τῶν γεφυρῶν ὅπως μεταβῶσιν εἰς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν, ἐμπίπτουσιν εἰς τοὺς καλαμίνους φραγμοὺς τοῦ πρώτου ἰχθυοτροφείου, ὅπερ ὡς καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ καταφαίνεται εἶναι ὁ μόνος Πόρος αὐτῶν.

Καὶ κατὰ μὲν τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, καθ' ἃς οἱ ἰχθύες εἰσέρχονται ἐκ τῆς μεγάλης θαλάσσης εἰς τὴν ἐν λόγῳ λίμνην, ὁ Πόρος οὗτος μένει ἀνοικτός, ἀποφράσσεται δὲ καθ' ἣν ἐποχὴν ἀποπειρῶνται οὗτοι νὰ ἐξέλθωσιν, ὁπότε καὶ συλλαμβάνονται.

Καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως καταφαίνεται, ὅτι ὁ περὶ τὴν λίμνην ταύτην ἐκτεινόμενος χώρος ὑπέστη κατὰ τοὺς παλαιστάτους χρόνους οὐσιώδεις ἐδαφικὰς ἀλλοιώσεις. Τὸ κυκλοτερές σχῆμα τῆς λίμνης ταύτης, ὁ βαθύτατος αὐτῆς πυθμὴν, τὰ κρημνώδη ὑψώματα τῶν παρὰ τὰς ἀκτὰς αὐτῆς βράχων, συνισταμένων τὸ πλεῖστον ἐκ θειούχου τιτάνου, ἢ μορφῆ τῶν περίξ αὐτῆς λόφων, τὸ παρακείμενον χάσμα τῶν Κλεισωρειῶν, αἱ θειούχοι πηγαὶ τοῦ Μουστιάνου καὶ πολλὰ ἄλλα παραπλήσια, ἄτινα ἐπιτοπία ἔρευνα εἰδημόνων περὶ τὰ τοιαῦτα δύναται νὰ ἐξακριβώσῃ, μαρτυροῦσιν ὅτι ἐξάρσεις καὶ συνιζήσεις τοῦ ἐδάφους ἐγένοντο κατὰ τὰ μέρη ταῦτα δι' ὑποθουλοῦ τινὸς δυνάμεως, ἣτις καὶ νῦν φαίνεται ἐνίοτε ἐπιδρῶσα, ἀλλὰ κατὰ βαθμὸν σχεδὸν ἀνεπαίσθητον.

Ἐκτακτον τοιοῦτόν τι γεωλογικόν φαινόμενον, καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὑποβυθίως τις ἠφαιστεια ἐκρηξίς ἔλαβε χώραν ἐν τῇ λίμνῃ ταύτῃ καὶ κατὰ τὴν 3 τοῦ μηνός, Δεκεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Περὶ τὴν ἐσπέραν τῆς ἡμέρας ταύτης διαρκούσης σφοδρᾶς καταιγίδος, οἱ κάτοικοι τῆς νήσου



τοῦ Αἰτωλικοῦ ἠπθάνθησαν ἰσχυρὰν ὄσμην ὑδροθειωμένου ἀερίου, τὰ χρώματα τῶν οἰκιῶν ἠλλοιωθήσαν, τὰ ἀργυρὰ σκεύη ἐγένοντο μελανόχροα, τὸ δὲ ἐν τοῖς φαρμακείοις κοινὸν διὰ λιθαργύρου ἐμπλαστρον ἔλαβε χρῶμα ἐπάργυρον. Τὴν ἐπιούσαν ἢ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἐκαλύφθη ὑπὸ πολλῶν πτωμάτων μεγάλων ἰχθύων καὶ τούτων μὲν ὁ θάνατος ἐπῆλθεν ἴσως ἐξ ὑποθυθίου τινὸς ἐνεργείας ἀναλόγου πρὸς τὴν τῆς δυναμίτιδος, ἣν πρό τινας μετεχειρίζοντο καὶ εἰς τὰς ἑλληνικὰς θαλάσσας πρὸς μεγίστην βλάβην τῆς ἀλιείας. Οἱ ἐκ τοῦ ὑποθυθίου ὅμως ῥήγματος ἀνεληθόντες ἀτμοὶ θεῖου ἢ ὑδροθειωμένου ἀερίου, διαλυθέντες ἐν τῷ ὕδατι, ἐπήνεγκον ἀκολούθως τὴν δηλητηρίασιν πλείστων ἄλλων ἰχθύων, οἵτινες φεύγοντες τὰ ἡδὴ τεθλολυμένα καὶ σχεδὸν βορβορώδη ὕδατα τῆς λίμνης ταύτης, ἔσπευδον κατὰ χιλιάδας εἰς τὰς ἀκτὰς, ὅπως διασωθῶσιν. Εἰς τούτων τὴν ἀγρὰν ἐπεδόθησαν οὐ μόνον οἱ ἀλιεῖς, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ τῆς πόλεως Αἰτωλικῆς, ὡς καὶ οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ἐργάται τῶν παρακειμένων κτημάτων.

Ἡ ἀπώλεια αὕτη τῶν ἰχθύων ἠδύνατο ἴσως νὰ ἐξηγηθῆ καὶ διὰ τῆς κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐπικρατούσης σφοδρᾶς τρικυμίας, δι' ἧς ἀνεκινήθη ἢ ἐν τῷ πυθμένι ἐναποτεθείσα ἀφθονὸς ἰλύς τοῦ πρό τινων ἐτῶν ὑπερεκχειλίσαντος καὶ εἰς τὴν λίμνην ταύτην εἰσβαλόντος ποταμοῦ Ἀγγελῶν ἢ μετακινήσας δὲ αὕτη τῆς ἰλύος κατὰ τὰ ἀβαθέστερα μέρη τοῦ ποταμοχώστου τούτου πυθμένους, ἐπέφερε τοικύτην θόλωσιν καὶ σχεδὸν βορβορώδη ἀλλοίωσιν τῶν ὑδάτων, ὥστε ἢ ἀναπνοὴ καὶ ἢ ὑπαρξίς τῶν ἐν τῇ λίμνῃ ταύτῃ ἰχθύων κατέστη ὅλως ἀνεπίκτος. Σημειωτέον ὅμως ὅτι βιαϊότεροι ἀνεμοὶ καὶ σφοδρότεροι τρικυμιαὶ ἐπισυμβᾶσαι καὶ ἄλλοτε κατὰ τὴν λίμνην ταύτην, οὐδέποτε ἐπήνεγκον ἀποτελέσματα τοιαῦτα.

Ὅκτὼ περίπου ἡμέραι εἶχον παρέλθει, ὅτε μετὰ τῶν κ. κ. Ε. Νίδερ καὶ Ἡλ. Πικπαδοπούλου ἰατρῶν, ἐπεσκέφθημεν τὸ μέρος τοῦτο, ἐνθα εἰσέτι παρετηροῦντο ἐπιπλέοντα πολλὰ πτώματα μεγάλων ἰχθύων· ἐπὶ τοῦ ἀβαθοῦς δὲ πυθμένους τῶν παραλίων διεφαίνοντο εἰσέτι λευκάζοντα τὰ πτώματα πολλῶν μικροτέρων τεθνεώτων ἰχθύων. Εἰς τὰ κατὰ τὸν διάπλουον ἡμῶν ἠρεμοῦντα ὕδατα τῆς πρὸ μικροῦ ἰχθυοβριθοῦς ταύτης θαλάσσης, οὐδεμίαν ἐτέρα ὀργανικὴ ὑπαρξίς ἐφαίνετο κινουμένη, εἰ μὴ μόνον ἢ πλανωμένη σκιὰ τῶν περιπταμένων λάρων καὶ ἀλιεζέων.

Εἰς τοὺς ἰχθύας ἰσχύει ἴσως ὁ νόμος τῆς ἀλλοφαγίας, τούτου δ' ἕνεκα ὁ φυσικὸς νόμος παρ' αὐτοῖς εἶναι πολὺ σπανιώτερος, ἢ εἰς τὰς λοιπὰς ὁμοταξίας τῶν ζώων. Τοιοῦτοτρόπως δὲ προλαμβάνονται αἱ φρικαλέαι λοιμώδεις ἀναθυμιάσεις, ἅς ἤθελον διαχύνει τὰ σηπόμενα πτώματα πολλῶν ἑκατομμυρίων ἰχθύων, οἵτινες ἤθελον ἀποθνήσκει καθ' ἑκάστην ἐν ταῖς θαλάσσαις, ἐὰν μὴ

οὔτοι ἀλλοφαγοῦντο. Ἐν τῇ προκειμένῃ ὁμως περιπτώσει, αἱ λοιμώδεις αὗται ἀναθυμιάσεις προσλήφθησαν ἐν μέρει μὲν διὰ τῆς γενικῆς, ὡς ἄνω εἴρηται, ἀλιείας, ἐν μέρει δὲ διὰ τῆς κατὰ παραγγελίαν τοῦ κ. δημάρχου Αἰτωλικῆς γενόμενης ταφῆς πάντων τῶν ὑπολειφθέντων καὶ ὑπὸ σῆψιν ἤδη εὐρισκομένων πτωμάτων τῶν ἰχθύων ἐν τῷ περιορισμένῳ τούτῳ χώρῳ.

Παρ' ἄλλων ἴσως εἶναι δυνατόν νὰ ἐξακριβωθῆ τὸ ποσὸν τῶν ἐν τῇ λίμνῃ ταύτῃ ἀπολεσθέντων ἰχθύων, ὡς καὶ ἢ ἐπαλθούσα εἰς τὸ ἰχθυοτροφεῖον τοῦ Πόρου Ζημία, ἧς αἱ συνέπειαι θέλουσιν εἶσθαι ἐπαισθηταὶ καὶ κατὰ τὰ ἐπιόντα ἔτη.

Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ζητήματος ἀν κατεστράφη ἢ μὴ ὀλοσχερῶς ὁ ἐφετεινὸς γόνος τῶν ἰχθύων, παρατηροῦμεν ὅτι ἢ διαιωνίσις καὶ ὁ πολλαπλασιασμός τῶν ὑδροβίων τούτων ὄντων ἐξασφαλίζεται οὐ μόνον διὰ τῆς ἐξαισίου αὐτῶν γονιμότητος, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἀβλαβοῦς συντηρήσεως τῶν ὠαρίων αὐτῶν ἐπὶ τοσοῦτον μακρὸν χρόνον, ὥστε τινὲς φυσιολόγοι παρατηρήσαντες, ὅτι ταχέως ἀναφαίνονται ἰχθύες ἐν ταῖς λίμναις, αἵτινες ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἔμειναν ξηραὶ καὶ πάλιν ἐπληρώθησαν ὕδατος, ἐπεζέτειναν τὴν περὶ αὐτομάτου γενέσεως ἐσφαλμένην ἰδέαν καὶ μέχρι τῶν ἰχθύων. Παρατήρησις ὅμως ἀκριβεστέρα ἀπέδειξεν, ὅτι χιλιάδες ὠαρίων γονιμοποιηθέντων ἤδη, διετηροῦντο ἐν τῇ ἰλύϊ, καὶ μόνον περίστας ἀρμόδια ἀπητεῖτο, ὅπως ἐκκολληθῶσι, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐγένετο διὰ τῆς ἐπανόδου τῶν ὑδάτων ἐν ταῖς λίμναις ταύταις. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ γόνου τῶν ἰχθύων τῶν δικαιομένων εἰς λίμνας περιοριζόμενας πανταχόθεν ὑπὸ ξηρᾶς.

Εἰς τὴν προκειμένην ὁμως περιστασιν, ἐὰν τὰ ὅπωςδὴποτε ἀλλοιωθέντα ὕδατα τῆς λίμνης τοῦ Αἰτωλικῆς ἐπανῆλθον ἤδη εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν φυσικὴν κατάστασιν διὰ τῆς εἰσροῆς τῶν ἐν ταῖς ἀκταῖς πηγῶν καὶ ῥυάκων καὶ τῆς συγκοινωνίας αὐτῶν μετὰ τῆς λοιπῆς θαλάσσης, εἴτε κατεστράφη εἴτε μὴ ὁ ἐφετεινὸς γόνος τῶν ἰχθύων, νέοι ἰχθύες ἐκ τῆς μεγάλης θαλάσσης θέλουσι ταχέως ἀναπληρώσει τοὺς ἤδη ἀπολεσθέντας· ἀπαιτεῖται ὁμως χρονικόν τι διάστημα, ὅπως πάντες οἱ ἰχθύες οὔτοι καταστῶσι γόνιμοι καὶ πρὸς ἀλιεῖαν ἀρμόδιοι· γονιμώτεροι ἰχθύες εἰσὶν ἀναντιρρήτως οἱ ἀρχαιότεροι τὴν ἡλικίαν καὶ κατὰ συνέπειαν οἱ μᾶλλον ἀνεπτυγμένοι, οἱ πλείστοι ὅμως τῶν τοιούτων διητῶντο εἰς τὰ βαθύτερα μέρη τοῦ πυθμένους τῆς θαλάσσης ταύτης, καὶ ἐπομένως οὔτοι ἰδίως ἐπαθον ἐκ τῆς ὑποθυθίου ταύτης ἐκρήξεως.

Ὅθεν ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος ὅπως τὸ ἰχθυοτροφεῖον τοῦ Πόρου ἐπανακτήσῃ τὴν προτέραν αὐτοῦ γονιμότητα καὶ παρέξῃ ἀφθόνους πρὸς ἀλιεῖαν ἰχθύς εἶναι μὲν ἀόριστος, κατὰ πᾶσαν ὁμως πιθανότητα ἀπαιτοῦνται δύο ἢ τρία ἔτη, ἐὰν μὴ ἐπέλθῃ ἐν τῷ μεταξύ καὶ ἐτέρα ὁμοία καταστροφή.

Τὰ μᾶλλον παθόντα εἶδη τῶν ἰχθύων εἰσὶ 1) Ἐκ μὲν τῶν σπαροειδῶν τὸ γένος *τζίπουρα* καὶ ἢ κοινὴ *σμαρίς*. 2) Ἐκ τῶν κεφαλοειδῶν τὰ μεγαλύτερα εἶδη τοῦ γένους *κέφαλος* καὶ ὁ λευκίσκος ἢ *λαυκίνος*. 3) Ἐκ τῶν περκοειδῶν οἱ λαύρακες καὶ πλείστα ἄλλα μικρότερα εἶδη ἐξ ἄλλων οἰκογενειῶν, οἷον *γλωσσαί*, *γωβιοί*, *βελόναι* (*ζαργάναι*) κ.τ.λ.

Ἐν Μεσολογγίῳ, τὴν 8 Ἰανουαρίου 1882.

Γ. ΠΑΡΑΡΗΣ.

## Η ΚΑΛΗ ΜΟΙΡΑ

Μίαν ἡμέραν ἢ καλὴ Μοῖρα κατέβη εἰς τὴν γῆν ὅπως διανεῖμῃ εἰς τὰς θυγατέρας τῆς, τοὺς θησαυροὺς τῆς εὐνοίας, οὓς ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς.

Ὁ νάνος αὐτῆς Ἀμάραντος ἐσάλπισε τὸ κέρας, καὶ παρευθὺς νεάνις ἐξ ἐκάστου ἔθνους παρουσιάσθη εἰς τοὺς πόδας τοῦ θρόνου τῆς καλῆς Μοίρας.

Ἡ καλὴ Μοῖρα εἶπεν εἰς ὅλας ἐκεῖνας τὰς φίλας τῆς· «Ἐπιθυμῶ καμμία ἀπὸ ὑμᾶς νὰ μὴ παραπονεθῆ διὰ τὸ χάρισμα τὸ ὅποιον θὰ τῇ δώσω· Δὲν εἶνε εἰς τὴν ἐξουσίαν μου νὰ δώσω εἰς ὅλας τὸ αὐτὸ πρᾶγμα· ἀλλ' ἄρα γε ἢ τοιαύτη ὁμοιότης τῆς δωρεᾶς δὲν θὰ κατέστρεφε πᾶσαν αὐτῆς τὴν ἀξίαν; Ἐπειδὴ ὁ χρόνος εἶνε πολύτιμος εἰς τὰς Μοίρας, ὁμιλοῦσιν ὀλίγα· καὶ ἢ καλὴ Μοῖρα λοιπὸν περάνασα τὸν λόγον τῆς ἤρξατο τῆς διανομῆς τῶν δώρων τῆς. Οὐδεμίαν τῶν νεανίδων ἐφάνη δυσηρεστημένη διὰ τὸ πρὸς αὐτὴν δοθὲν χάρισμα.

Ἐδωκεν εἰς τὴν νεάνίδα τὴν ἀντιπροσωπεύουσαν τὴν Ἰσπανίαν κόμην τόσῳ μέλαιναν καὶ τόσῳ μακρὰν ὥστε ἠδύνατο νὰ τῇ χρησιμεύσῃ ὡς *μαντίλλα*. Εἰς τὴν Ἰταλίδα ἔδωκεν ὀφθαλμοὺς ζωηροῦς καὶ φλογεροῦς, ὡς ἐκρηξὶν Βεσουβίου ἐν μέσῃ νυκτί.

Εἰς τὴν Τουρκίδα εὐμελῆ εὐσαρκίαν καὶ ἠδυσπάθειαν. Εἰς τὴν Ἀγγλίδα ἔδωκε τὸ βόρειον σέλας ὅπως βᾶψῃ τὰς παρειὰς τῆς, τὰ χεῖλη τῆς καὶ τοὺς ὤμους τῆς.

Εἰς τὴν Γερμανίδα ἔδωκεν ὀδόντας, ὁμοίους πρὸς τοὺς ἰδικούς τῆς, καὶ κατὰ ἄλλο ὅπερ δὲν ἔχει μὲν περισσοτέραν ἀξίαν ἀπὸ τοὺς ὀδόντας ἀλλ' ὅπερ ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν ἀξίαν του—καρδίαν εὐαίσθητον καὶ ἐπιρρεπῆ πρὸς τὸ ἀγαπᾶν.

Εἰς τὴν Ῥωσίδα ἔδωκε τὴν μεγαλοπρέπειαν βασιλίσσης.

Κατόπιν εἰς τὰς λεπτομερείας μεταβάσα ἔθηκε τὴν εὐθυμίαν ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς Νεαπολίτιδος, τὸ πνεῦμα ἐν τῇ κεφαλῇ τῆς Ἰρλανδῆς, τὴν καλλαισθησίαν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς Φλαμανδῆς, καὶ ὅτε δὲν τῇ ὑπελείφθη τίποτε πλέον ἢ γέροντα ν' ἀπέλθῃ.

—Κ' ἐμένα; εἶπεν ἢ Παρισινὴ κρατοῦσα αὐτὴν ἀπὸ τῶν κυματιζόντων κρασπέδων τοῦ κυανοῦ αὐτῆς χιτῶνος.

— Πῶς; σ' ἔλησμονῆσα σέ;

— Καθ' ὀλοκληρίαν, κυρία.

— Ἦσο παραπολὺ πλῆσιόν μου καὶ διὰ τοῦτο δὲν σέ εἶδον. Ἀλλὰ τί εἴμπορῶ νὰ κάμω τόρα; Ὁ σάκκος τῶν δώρων ἐκενώθη.

Ἡ Μοῖρα διελογίσθη ἐπὶ στιγμῆν, εἴτα δὲ ἀνακαλέσασα τὰς ἄλλας νεάνιδας εἶπε— «Εἰσθε ἀγαθαὶ ἀφ' οὗ εἰσθε ὠραῖαι, εἰς σὰς ἐναπόκειται νὰ ἐπανορθώσητε σοβαρότατον ἀδίκημα, τὸ ὅποιον διέπραξα· ἐν τῇ διανομῇ μου ἔλησμονῆσα τὴν Παρισινὴν ἀδελφὴν σας. Παρακαλῶ ἐκάστην ὑμῶν ν' ἀφαιρέσῃ ἀφ' ἑαυτῆς μέρος τοῦ δοθέντος εἰς αὐτὴν χάρισματος καὶ νὰ τὸ δωρήσῃ εἰς τὴν Παρισινὴν μας. Ὁ ἄχαστε ὀλίγον, ἀλλὰ θὰ ἐπανορθώσητε πολὺ.

Πῶς ν' ἀρνηθῶσιν εἰς τὴν Μοῖραν καὶ μάλιστα τὴν Καλὴν Μοῖραν;

Ἐπιχαρίτως αἱ νεάνιδες πᾶσαι προσῆλθον ἀλληλοδιαδόχως πρὸς τὴν Παρισινὴν καὶ ἔρριψαν πρὸς αὐτὴν παρερχόμεναι αὐτὴ μὲν μέρος ἐκ τῆς ὠραίας καὶ χλιδώσης μαύρης κόμης, ἐκεῖνη μέρος τῆς ῥοδαλῆς αὐτῆς χροιάς, ἢ ἄλλη ἀκτινάς τινὰς τῆς εὐθυμίας τῆς, καὶ ἢ ἄλλη ὅσσην ἠδυνήθη εὐαίσθησίαν, καὶ οὕτω ἢ Παρισινὴ πτωχότητι, ἄσημος τὸ κατ' ἀρχάς, ἐγένετο ἐν μιᾷ στιγμῇ διὰ τῆς διανομῆς ταύτης πλουσιωτάτη πασῶν τῶν συντρόφων τῆς.

Ἡ Καλὴ Μοῖρα εἶχεν ἤδη ἀνέλθει εἰς τοὺς οὐρανοὺς μειδιῶσα.

Τοῦτο σημαίνει... Τί ἄραγε σημαίνει;

Α. Κ.

## ΑΘΗΝΑΪΚΑ

Κατὰ τὰς δυτικὰς ὑπορείας τοῦ Ὑμηττοῦ, δύο περίπου ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν ὄρας καὶ ἐντὸς κοιλῶματος, ὅπερ περιστέφουσι τραχεῖς καὶ ἀποβρώγες βράχοι, κεῖται ὁ *Καρέας*, ἀρχαῖον μοναστήρι, ἡδὴ ἠρειπωμένον καὶ ὀσμῆραι καταβρέον.

Ὁ *Καρέας* ἠκμαζεν ἄλλοτε, ἀλλ' ἤδη οὐδεὶς ἀκούει πλέον τὸ ἥρμα κελαιόζον ἐξοχὸν αὐτοῦ ὕδωρ, τὰ δὲ κελλία ἔρημα, ἀνευ μοναχῶν, ἀνευ θυρῶν καὶ στεγῶν, λυπηρὰς διεγείρουσιν ἐντυπώσεις... Καὶ ὡσεὶ μὴ ἤκουον τὰ τοσαῦτα ἐπισεσωρευμένα ἐρείπια, ἀπειροπληθεῖς λίθοι ἐκ τῶν πέριξ λατομείων κατέχουσαν τὴν αὐλὴν καὶ διέβρηξαν τὸν νάβον, νομίζει δὲ τις ὅτι οἱ ὑπερκείμενοι βράχοι τὸν ἐλιθοβόλησαν, τὸν Παρθενῶνα ἐκδικούντες... Ἀποπειράσαι νὰ εἰσέλθῃς, πατεῖς ἐν κλίθον καὶ εὐθὺς παρασύρονται δέκα, ἐνῶ ἐπτοημένοι σαῦραι ἐξ αὐτῶν ἐκπηδῶσι ζητοῦσαι ἀλλαχοῦ καταφύγιον.

\*\*\*

Ἐκτὸς τῶν λυπηρῶν τούτων ἐντυπώσεων οὐδεμίαν ἄλλην θὰ διηγείρετο τῷ ἐπισκέπτῃ ἂν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς παραστάδος θύρας κελλείου τινὸς δὲν ἀνεγίνωσκε τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν, διὰ χαρακτῆρων

μικρῶν μὲν πλὴν εὐλήπτων καὶ ἑλληνοπρεπῶν ἐπὶ πῶρου λίθου γυγραμμμένην.



Ι. Δ. ΠΑΛΑΜΑΣ.  
 ΙΙ. ΡΕΒΕΛΑΚΗΣ.  
 Σ. ΒΟΥΓΙΚΛΗΣ.  
 Δ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ.  
 Σ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ.  
 Α. ΞΑΝΘΟΥ.  
 Ι. ΚΑΡΟΡΗΣ.  
 Σ. ΣΕΡΑΦΙΜΗΣ.  
 Γ. ΨΥΛΛΙΑΝΗΣ.

Α Ω Ι Ε  
 Μ Α Ι Ο Υ Γ.

Ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς ἀπλῆς ταύτης ἐπιγραφῆς ἰσρώταται ἀναβλαστάνουσιν ἀναμνήσεις· διότι βλέπει τις ὅτι ὁ ἐκ Μεσολογγίου Ἰωάννης Παλαμάς, ὁ αἰδίδιμος διδάσκαλος τῆς Φιλομούσου Ἐταιρίας, τοῦ καθιδρύματος ἐκείνου ἐν ᾧ παρεσκευάζετο ἡ ἐθνικὴ ἀναγέννησις, πέντε Ἀθηναῖοι μαθηταὶ του, Δαμασκηνός (Πετρακῆς) λόγιος μοναχός, Ἀνδρέας Ξάνθης, Ἰωάννης Καρόρης, Στάμος Σεραφεῖμ καὶ Γεώργιος Ψύλλας, οἱ μὲν ὄπλαρχηγοί, οἱ δὲ πληρεξούσιοι καὶ βουλευταὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, δύο μέλη τῆς Φιλομούσου Ἐταιρίας Πέτρος Ῥεβελάκης λόγιος Ἀθηναῖος καὶ ὁ μετὰ δύο ἔτη ἀποθανῶν ὑπέργηρος δημογέρον Ἀθηναῖος Σωτηριανός Ἀλεξάνδρου (Γέροντας) πατὴρ τοῦ κατὰ τὸ 1821 δημογέροντος Ἀγγέλου, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ ὁ Σπυριδῶν Βουγιουκλάς ἐπιδέξιος Ἀθηναῖος μουσικός καὶ στιχουργός, ἐξῆλθον τῶν τειχῶν τῆς πόλεως τὴν 3 Μαΐου 1815 καὶ καθ' ὥραϊαν βεβαίως ἀττικὴν πρῶταν, καθ' ἣν ἡ κυρτότης τῆς γῆς καὶ ἡ κοιλότης τοῦ οὐρανοῦ ἠμιλλῶντο ἐπὶ θελητήροις, καὶ παρὰ τὸ γῆρας τινῶν καὶ τὸ ἐπίπονον τῆς ὁδοῦ ἐξέδραμον εἰς Καρέαν, ὅπως μακρὰν τῶν τουρκικῶν ὀφθαλμῶν ἐορτάσωσι τὸν Μάϊον, μακρὰν τῶν τουρκικῶν ὄτων ἄστωνται τῆς ἐθνικῆς ἀνοίξεως τὰ ἄσματα καὶ συνευωχούμενοι ἀνακοινώσωσιν ἀλλήλοις τὰ περὶ τῆς ἑλληνικῆς ἀναγεννήσεως ὄνειρα . . . Ὅποιας ἐνθουσιώδεις προδόσεις νὰ ἀπήγγειλαν τότε, ὅποια πύρινα δάκρυα νὰ ἐσπείσαν ἐπὶ τῆς κρατούσης τὸ κύπελλον χειρὸς, ὅποια περιπαθῆ βλέμματα νὰ ἐξετόξευσαν πρὸς τὸν Παρθενῶνα διὰ τῆς μικρᾶς τοῦ μοναστηρίου θύρας, ἥτις δμοιάζει, κατὰ περιηγητὴν τινα, πρὸς πλάϊσιον περικλεῖον τὴν ἰερωτέραν τοπογραφίαν! . .

Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἀναφερομένων ζῆ, ὅπως τὰ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀφηγηθῆ ἡμῖν, τὰ δὲ ὀνόματά των πρὸ πολλοῦ διὰ ξένης χειρὸς ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τοῦ τάφου τῶν ἐκράχθησαν. . . Ἄλλ' οὐδὲ τάφου ἠξιώθησαν πάντες, τίς οἶδε δὲ ποῦ ἐβρίβη τοῦ Ξάνθου τὸ πτώμα, ἀποθανόντος ἐν τῇ Ἀκροπόλει κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Κιουταχῆ! Τίς οἶδε ποῦ κείνται ἐσκορπισμένα τοῦ Ῥεβελάκη τὰ ὄσπτα, ὅστις ὑπέργηρος ὦν κατὰ τὸ 1821 ἀπεκατέφησεν, ὡς ὁ Ἰσοκράτης, ἀπελιπθεὶς διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος του, καὶ διέμεινε τρεῖς ἡμέρας ἄσιτος ἐπὶ τῇ εἰδήσει τῆς μετὰ πολυαρίθμου στρατοῦ κατὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπελεύσεως τοῦ Ὁμέρου Βριώνη . . . Ἐὰν ὅμως ἐπὶ ὀλίγας ἔτι ἡμέρας ἔζη, θὰ ἐβλεπε τὸν φοβερόν Βριώνη πυροβολούμενον ἐν μέσῳ τῶ στήθει ὑπὸ τοῦ λησμονηθέντος Δήμου Ῥουμπέση, σωζόμενον ὡς ἐκ θαύματος διὰ τῆς ἐθελουσίως σωματοφύλακός του, βρίπτοντα κατὰ γῆς τὸ ξίφος καὶ ἐκφοβὸν τρεπόμενον μετὰ τῆς στρατιᾶς του εἰς φυγὴν!

Ἐὰν τις τῶν ἐκδρομῶν φίλος πρὸ τῶν ἐρεσιπίων τοῦ Καρέα διέβη, ἅς μὴ ἀπαξιώσῃ νὰ ἐπίσχη τὸ βῆμα πρὸ τοῦ μικροῦ κελλίου, διότι τὰ ἐπὶ τῆς θύρας αὐτοῦ κεχαραγμένα ὀνόματα ἀνήκουσιν εἰς ἄνδρας, οἵτινες πολὺ τὴν ἐαυτῶν πατρίδα ἠγάπησαν.

Δ. Γρ. Κ.

Ἀρχαῖαι ποιναὶ κατὰ τῶν καταλυόντων

### ΤΗΝ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΝ

Ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἐκεῖνος, ὅστις ἤθελε κρεωφαγῆσαι τὴν Τεσσαρακοστήν, κατεδικάζετο εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον (!), ὁ δὲ κρεωπώλης, ὅστις ἤθελε πωλήσει αὐτὸ, ἐμαστιγοῦτο καὶ ἐβασανίζετο δημοσίᾳ. Ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικῶν διατάγμασι τοῦ ἔτους 780 ἀναγινώσκουμεν ὅτι Κάρολος ὁ μέγας, θέλων νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς Σάξωνας νὰ ἀσπασθῶσι τὸν Χριστιανισμὸν, διεκήρυξεν ὅτι ὅσοι αὐτῶν δὲν ἤθελον στέρξει νὰ βαπτισθῶσιν, ἢ ἤθελον κρεωφαγῆσαι τὴν Τεσσαρακοστήν, θὰ ἐτιμωροῦντο διὰ θανάτου. Ἐν ἔτει 1522 διαταγῇ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Sens ἐμαστιγώθη καὶ κατεδικάσθη εἰς δημοσίαν μετάνοιαν ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ κάτοικός τις καλούμενος Passeigne, διότι ἐν Τεσσαρακοστῇ ἔφαγε φασόλια παρεσκευασμένα μετὰ λαρδίου. Ἐπὶ Ἑρρίκου τοῦ I' κληρονομήθη μὲν ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου, διετηρήθη ὅμως ἐν ἰσχύϊ ἡ τῆς μαστιγώσεως κατὰ τὸν παραβάτων τῆς νηστείας. Οὐχ ἦττον αὐστηραὶ ποιναὶ ἐπεβάλλοντο καὶ ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις, ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἐπόμενον γεγονός, ἀναφερόμενον ὑπὸ τοῦ Saint-Edme ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ αὐτοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς. Ἐν ἔτει 1823 τέσσαρες

ἄνδρες, εὐρισκόμενοι κατὰ τινα παρασκευὴν εἰς ξενοδοχεῖόν τι τῆς Céret, ἐζήτησαν καὶ τοῖς ἔφεραν διὰ τὸ γεῦμα αὐτῶν κοτελέετας. Ἐπειδὴ τὸ ξενοδοχεῖον ἦτο ἐκ τῶν πολλῶν συχναζομένων, τὸ πρᾶγμα παρετηρήθη· πάραυτα δὲ γενομένης καταγγελίας ἐκλήθησαν ἐνώπιον τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ κατεδικάσθησαν ὡς ἐνοχοὶ προσβολῆς τῆς θρησκευτικῆς ἠθικῆς εἰς ἐνὸς ἔτους φυλάκισιν καὶ 300 φράγκων πρόστιμον. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν κρεωπώλης τις ἐν Ρώμῃ συλληφθεὶς ἤχθη εἰς τὴν πλατεῖαν Fontana di Travi καὶ ἐστιγματίσθη διὰ πεπυρακτωμένου σιδήρου, διότι εἶχεν ὑποπέσει εἰς τὸ ἔγκλημα τῆς ἐν ἡμέρᾳ Παρασκευῆς κρεωφαγίας!

### Η ΜΥΓΔΑΛΙΑ

Α'

Τ' ἄσπρο τῆς φέρεμα μὲ χάρι  
 Κουνεὶ 'ς ἐφλίου ἀγκαλιὰ  
 Ἡ μονοκόρη τοῦ Φλεβάρη,  
 Ἡ ἀνθισμένη μυγδαλιά.

Ἡ φύσις ὅλη φοβισμένη  
 Ἀπὸ τὸ κρύο τὸ πολὺ  
 Θαρρεῖ τὴ μυγδαλιὰ προσμένει  
 Γιὰ ν' ἀναζήσῃ ἡ δειλιὰ!

Λευκὴ σημαῖα τὴν εἰρήνην  
 Μέσα 'ς τὸν πόλεμο μὴνῃ,  
 Κ' ἡ μυγδαλιὰ τὴν καλοσύνην  
 'Σ τὰ χιονισμένα μας βουνά.

Β'

Γιὰ ὅλα τᾶνθη ἡ λαλιά μου  
 Ἐχει τραγοῦδι χαροπὸ,  
 Μὰ πεῖδ πολὺ τὴ μυγδαλιά μου  
 Ἀγάπησα καὶ ἀγαπῶ . .

Γλυκεῖά τῆς ἀνοιξὶς παρθένα,  
 Νεράϊδα, ὅλη εὐωδιχὴ,  
 Μὲ τᾶνθη σου τὰ μαδημένα  
 Στεφάνωσέ μου τὴν καρδιά.

Ἐσὺ ποῦ μὲ τὰ ἄνθη μόνα  
 Φέρνεις καλὸν καιρὸ, λευκὴ,  
 Διῶξέ τὸν ἄγριο χειμῶνα  
 Καὶ φέρε ἀνοιξὶ κ' ἐκεῖ!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

### ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἐγῶτισμός πρόωρος.  
 Εἶνε ἐννέα τῆς νυκτὸς καὶ ἡ μαμὰ ἐτοιμάζει τὸν Μίμην καὶ τὸν Νίκον διὰ νὰ τοὺς βάλῃ νὰ κοιμηθῶν.  
 Ὁ Μίμης πρῶτος τρυπώνει ὑπὸ τὸ ἐφάπλωμα καὶ καταλαμβάνει τὸ μέσον τῆς κλίνης.  
 — Καλὰ, κύριε, ἐσὺ ἐξηπλώθηκες ὥραϊα εἰς τὴ μέση, μὰ τί θέσι ἀφίνεις καὶ γιὰ τὸν ἀδελφὸ σου;  
 — Τὰ δύο πλάγια, μαμὰ!

Ὁ κ. Σ . . . ἐπαυθῆεν ἄρτι ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅπου διέτριψεν εἰκοσαετιᾶν ὄλην.

Προχθὲς διερχόμενος διὰ τῶν Χαυτειῶν ἀπαντᾷ ἀρχαῖον συμμαθητὴν, οὐτινος ἡ ἐνδυμασία μαρτυρεῖ οὐχὶ τόσῳ ἀνθηρὰ οἰκονομικά.

— Ὡ! φίλιτατε Σ . . . ἀρχαῖα συμμαθητά . . . Καλῶς ἦλθες . . .

— Εὐχαριστῶ . . . ἀλλὰ μὲ συγχωρεῖτε . . . δὲν σὰς ἐνθυμούμαι.

— Πῶς; δὲν θυμάσαι τὸν φίλον σου Δ! . . . ἐκεῖνα τὰ καλὰ χρόνια . . . Θυμάσαι, τότε τὰ εὐχαρμεν ὅλα κοινά; μία τσέπη οἱ δύο, ὁ ἕνας ἐπαιρνεν ἐλεύθερα ἀπὸ τὸν ἄλλον . . .

— Ἄ! ἄ! θυμούμαι, ναί . . . καὶ αὐτὸς ὁ ἄλλος ἤμουν πάντοτε ἐγώ!

Ἐν τῷ πλημμελειοδικεῖῳ Ἀθηναίων.

Δικάζεται θρησκευτικὸς τις σύλλογος ἐπὶ αἵρεσει.

Ὁ πρόεδρος. Εἶνε αἱ γυναῖκες μέλη; . .

Μάρτυς. Ζάχαρι, κύριε πρόεδρε!

### ΑΛΗΘΕΙΑΙ

\* Πολλάκις τῆς γυναῖκος ἡ ἀρετὴ πρέπει νὰ εἶνε πολὺ μεγάλη, διότι ἀνάγκη νὰ ἀρκέσῃ διὰ δύο πρόσωπα.

\* Ὅπως ἀναδειχθῆ τις μέγας ἀνάγκη τὸ ἄτομον του νὰ ἐξαφανίζεσθαι ἐν τοῖς ἔργοις του.

\* Μία μόνη ὑπάρχει εὐτυχία, ἡ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος, μόνη παρηγορία, ἡ τῆς ἐργασίας, μόνη ἀπόλαυσις, ἡ τοῦ καλοῦ. (Βασίλισσα τῆς Ῥουμανίας).

### ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ ὀ μεταξὺ τοῦ Ἀμερικανοῦ Slosson καὶ τοῦ Γάλλου Vignaux ἀγῶν σφαιροπαιχίας ἐτελείωσεν εἰς μεγάλην δόξαν τοῦ ἐξ Ἀμερικῆς ἀγωνιστοῦ. Ἀξιοσημείωτοι εἶνε οἱ ὄροι τοῦ ἀγῶνος τούτου, καθ' ὃν ἐκτὸς τοῦ μεταξὺ αὐτῶν ἐκ 10,000 φρ. στοιχήματος, πολλὰ ἔτερα σημαντικὰ τοιαῦτα μεταξὺ τῶν παρισταμένων συνήθησαν.

Εἰς τὰς τέσσαρας τοῦ σφαιριστηρίου γωνίας ἐκράχθη διὰ νικωλίας καὶ εἰς ἀπόστασιν 75 ἐκατοστομέτρων ἀπ' αὐτῶν γραμμῆ τις ἀποτελεσθέντος οὕτω τριγώνου. Ὁ παίξων δὲ δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ πλείονας τῶν δύο βολῶν, ὅταν αἱ δύο σφαῖραι καθ' ὃν διηύθουνε τὴν τρίτην εὐρίσκοντο ἐντὸς τοῦ διαγραφέντος τριγώνου.

Διὰ νὰ ἠδύνατο δὲ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς βολὰς αὐτοῦ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ, ἔπρεπε μετὰ τὴν δευτέραν βολὴν ἡ μία τοῦλάχιστον σφαῖρα νὰ ἐξέλθῃ τοῦ τριγώνου.

Οἱ εἰδήμονες τοῦ σφαιριστηρίου δύνανται νὰ ἐκτιμήσωσι τὸ μέγεθος τῆς δυσκολίας, ἥτις ἐκ τοῦ ὄρου τούτου ἐπέρχεται διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς λεγομένης ἀμερικανικῆς σειρᾶς.



Κατὰ τὴν πρώτην ἑσπερίδα ἐκέρδησεν ὁ κ. Slosson, ὁ ὁποῖος ἀνεδείχθη ὀριστικῶς νικητὴς καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν ἑσπερίδα, καθ' ἣν μεγίστη παραχῆ ἐγένετο ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς αἰθούσης τοῦ σφαιριστηρίου. Τοσοῦτον ἦτο τὸ ἐν αὐτῇ πλῆθος, ὥστε μόλις μετὰ δύο καὶ πλέον ὥρας ἐτοποθετήθη τοῦτο.

Τὸ πᾶν ἀνετράπη, κραυγαὶ δὲ καὶ συριγμοὶ ἠκούοντο. Τὴν ἐνάτην καὶ ἡμίσειαν ὥραν αἱ θύραι ἐκλείσθησαν πρὸς μεγάλην δυσαρέσκειαν τῶν ἀγορασάντων ἤδη εἰσιτήρια.

Ἡ δεξιὰ ὁμοῦ θύρα διεσπάρθη, ἐξ οὗ θόρυβος ἀνήκουστος ἐγένετο· τὰ πρὸ τοῦ καφενείου μικρὰ δένδρα κατεσφάφησαν, οἱ φανοὶ ἐθραύσθησαν, πολλὰ δὲ κυρία ἐλειποθύμησαν. Μόλις ἠδυνήθησαν νὰ καταπαύσωσι τὴν ἀταξίαν ταύτην οἱ παρεμβάντες ἀστυνομικοὶ κλητῆρες.

Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο 3000 ἄνθρωποι ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Μελοδράματος ἐν τῇ ὁδῷ Halevy καὶ ταῖς δειροστοιχίαις εὐρισκόμενοι, παρηκολούθουν τὰς ἐκτελουμένας ὑπὸ τῶν κ. κ. Vignaux καὶ Slosson σειρὰς· τὸ ποσὸν τῶν βολῶν εἰδείνυτο διὰ φωτεινῶν ἀριθμῶν εἰς τὴν δευτέραν ὀροφὴν τοῦ Grand-Hotel τοποθετουμένων.

Ὅτε ὁ ἀγὼν ἐπανελήθη κατὰ τὴν 9 καὶ <sup>1</sup>/<sub>2</sub> ὥραν, ὁ κ. Slosson εἶχε 2,490 βολὰς, ὁ δὲ κ. Vignaux 2,084. Τὴν 10 ὥραν ὁ Slosson ἔφθασε τὰς 2,552 ὁ δὲ Vignaux 2,170.

Μετὰ λαμπρὰν τινα σειρὰν ὁ Vignaux εἶχεν ἐν ὄλῳ 2,304 βολὰς κατὰ τὴν 10 καὶ <sup>1</sup>/<sub>4</sub>· ἀλλὰ ὁ Slosson δὲν ἔμεινεν ὀπίσω, διότι κατὰ τὰς 11 ὥρας καὶ <sup>1</sup>/<sub>4</sub> ὅτε καὶ ἐγένετο διακοπὴ, ὁ ἀμερικανὸς εἶχε φθάσει τὰς 2,782 βολὰς, ἐνῶ ὁ κ. Vignaux εἶχε μόνον 2,343.

Ἴδου τὸ ὄλιγον ἀποτέλεσμα·

Ὁ Slosson ἔκκαμε τὰς 3,000 βολὰς, ἐνῶ ὁ Vignaux 2,553.

Παρατεταμέναι ἀνευρημῆσεις ὑπεδέχθησαν τὴν νίκην τοῦ ἀμερικανοῦ παίκτη.

Τὸ ἐξῆς νόστιμον ἀνεκδοτόν ἀναφέρεται περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμά πατρός.

Πολλοὶ ζῆνοι ἐρχόμενοι πρὸς ἐπίσκεψίν του ἐζήτησαν παρ' αὐτοῦ αὐτόγραφα· ὁ δὲ Δουμάς ὄν ἠνώχλων αἰ ἀπαιτήσεις αὐταὶ ἀπεκρίνετο πάντοτε.

— Τίποτε εὐκολώτερον ἀπὸ αὐτὸ, φθάνει μόνον νὰ κάμητε ὅ,τι θὰ σᾶς εἴπω. Θὰ πορευθῆτε εἰς τὸ πρῶτον τυχὸν καφενεῖον καὶ θὰ ζητήσητε τὸν ἐμπορικὸν ὀδηγὸν τῶν Παρισίων. Δὲν θὰ ἐξοδύσητε περισσότερα ἀπὸ 50 λεπτά. Ἀνοίξατε αὐτὸν εἰς τὸ στοιχεῖον Δ. καὶ ζητήσατε τὸ κεφάλαιον δικαστικὸς κλητῆρ. Κατόπιν σημειοῦτε τὸ γραφεῖον ὁποιοῦδήποτε μέλους τοῦ ἐντίμου τούτου σωματείου, λαμβάνετε ἐν ὄχημα καὶ διευθύνεσθε καθ' ἣν ἐσημειώσατε διεύθυνσιν. Ἐκεῖ ἐστὲ βέβαιος ὅτι θὰ εὑρετε χωρὶς ἄλλο αὐτόγραφόν τι ἰδικόν μου, δηλ. χροσωτικὸν τι γραμμα-

τικὸν ἀπλήρωτον. Ἐξοφλεῖτε τὸ κεφάλαιον καὶ τὰ δικαστικὰ ἐξόδα καὶ λαμβάνετε αὐτό.

Ἄναγινώσκωμεν ἐν βῶσσι καὶ ἐφημερίδι ὅτι ἐν τῷ δικαστηρίῳ τοῦ Κιέβου διεξαχθήσεται κατ' αὐτὰς πολιτικῆς τις δίκην περιεργωτάτη καὶ μοναδικῆ μέχρι τοῦδε εἰς τὸ εἶδός της. Πρατὶ τις δέσποινα, ἡ χήρα τοῦ στρατηγοῦ Sch... κατοικοῦσα εἰς Κιέβον, προβλέπουσα τὸν προσεχῆ αὐτῆς θάνατον ἤλθεν εἰς συνεννόησιν μετὰ τινος ἐργολάβου κηδεῖων πρὸς κανονισμόν ἐκ τῶν προτέρων τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς ἐνταφιασμόν αὐτῆς. Πρὸς τοῦτο συνῆψαν συμβολαιογραφικὸν συμβόλαιον, ἐν ᾧ ὠρίζετο τὸ χροῶμα τοῦ ὑφάσματος, δι' οὗ ἤθελε καλυφθῆ τὸ φέρετρον, ὠρίζετο τὸ γεκρώσιμον ἄραμα, ὁ ἀριθμὸς τῶν περὶ τὸ φέρετρον ἀναφθησομένων κηρίων καὶ ὁ χρόνος ἐφ' ᾧ ταῦτα ἤθελον εἰσθαι ἀνημμένα· ἐπίσης ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱερέων οἵτινες ἔμελλον ν' ἀκολουθήσωσι τὴν ἐκφορὰν κ.τ.λ. Ἡ γραία ἐπλήρωσε τὸ συμφωνηθὲν ἐπὶ τούτοις ποσὸν τῷ ἐργολάβῳ, ὅστις ἔδωκεν αὐτῇ τακτικὴν ἀπόδειξιν παραλαβῆς. Καὶ οὕτω τὸ πᾶν εἶχε τακτοποιηθῆ ὀριστικῶς, ὅταν αἰφνιδίως ἡ κυρία Sch... ἔσχε τὴν φαντασιοπληξίαν νὰ μεταβῆ εἰς Μόσχαν ὅπως ἐκεῖ πληρώσῃ τὸ κοινὸν χροῶμα. Συνεπῶς αὕτη ἀπήτησε παρὰ τοῦ ἐργολάβου τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ καταβληθέντος αὐτῷ ποσοῦ, ἡ τοῦλάχιστον τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν συμφωνηθέντων ἐν Μόσχᾳ ἀντὶ τοῦ Κιέβου. Ἄλλ' ὁ ἐργολάβος ἠρνήθη τοῦτο ἐξ οὗ καὶ ἠγέρθη κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ ὑπὸ τῆς κυρίας Sch... ἥτις δικασθήσεται προσεχῶς ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου τοῦ Κιέβου.

Ἐν τῇ Βυέλπιδι Ἄκρα ἀνεκαλύφθη ὅτι ἡ πόλις Humberley εἶνε ἐκτισμένη ἐπὶ ἀδαμαντῶρυγιου, ἕνεκα δὲ τούτου ἤρξαντο νὰ καταδαφίζωσι τὰς ἀποτελούσας αὐτὴν οἰκίας, καθόσον τὰ γήπεδα ἐπὶ τῶν ὁποίων αὐταὶ εὐρίσκονται, ἔχουσι τιμὰς ἐπὶ τοῦ παρόντος μυθῶδεις.

Ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐν Βασιγκτόνι νομισματοκοπέου ἐδημοσίευσεν τὴν ἀκόλουθον στατιστικὴν :

Κατὰ τὸ ἔτος 1880 τὰ μεταλλεῖα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν παρήγαγον ἐν ὄλῳ 75 ἑκατομμύρια δολλαρίων, ἐνῶ κατὰ τὸ 1879 παρήγαγον 80. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου 20 ἑκατομμ. παρήχθησαν ἐν Κολοράδῳ, ἐξ ὧν 17 εἰς ἄργυρον· 16 ἑκατομμ. ἐν Νεβάδα, ἐξ ὧν 5 εἰς χρυσόν· 2,400,000 ἐν Ἀριζόνῃ· 5 ἑκατομμ. ἐν Οὐτάχῃ· 550,000 ἐν Νέφ Μεξικῷ. Τὸ διάστημα μεταλλεῖον Comstock τῆς Νεβάδας ἀπῆνεγκε μόνον 6,500,000 δολλαρίων, ἡ δὲ Καλλιφορνία 18 ἑκατομμ. ἐξ ὧν τὰ 17 εἰς χρυσόν.

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ.

ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΙΣ.—Ἐν σελ. 106 (β' στήλῃ, τελευταίῳ στίχῳ) τοῦ προηγουμένου φύλλου τὴν λέξιν κακῶς διορθωτέον καλῶς.